

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Kadrian Kotkas

**TARTU ÜLIKOOLI AVATUD ÜLIKOOLI
ÜLIÕPILASTE INFOVAJADUSED JA NENDE
RAHULDAMINE**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Pille Pruulmann-Vengerfeldt (PhD)

Tartu
2011

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Informatsioon, infovajadus, infokäitumine ja info liikumine	6
1.1. Informatsiooni mõiste käsitletud	6
1.2. Informatsiooni definitsioon	7
1.3. Infovajadus	9
1.4. Infokäitumine	12
1.5. Info liikumine	15
2. Metoodika ja valim	18
2.1 Meetod	18
2.3 Meetodi kriitika	19
2.3 Valim	19
3. Tartu Ülikooli Avatud Ülikooli tudengite infovajadused ja harjumused infokanalite ja allikate kasutamisel	20
3.1. Valimi üldiseloomustus	20
3.2. Infokanalite analüüs	21
3.3. Infoallikate analüüs	25
3.4. Teemade analüüs	27
3.4. Infokanalite ja allikate kasutamisharjumused	28
3.5. Infokanalite ja allikate informatiivsus	31
3.6. Järeldused ja diskussioon	34
Kokkuvõte	37
Kasutatud kirjandus	39
Lisad	41
Lisa 1. Küsitlusleht	41
Summary	55

Sissejuhatus

Informatsioon on meie igapäevaelu üks lahutamatu osi, me saame infot ümbritseva maailma kohta isegi siis, kui me ei taha seda tegelikult vastu võtta. Kuigi tänapäeva ühiskonnas on tegemist info üleküllusega, on informatsioon elus hakkama saamiseks hädavajalik. Kasutame seda ju nii tööülesannete täitmisel, koolis hakkama saamisel ja ka eraelus. Sellest lähtuvalt tekivad inimesel ka infovajadused.

Käesolev bakalaureusetöö uurib üliõpilaste teabevajadusi tudengi ja ülikooli vahelise kommunikatsiooni kontekstis. Käesoleva töö teema valik on ajendatud huvist saada teada kas avatud ülikooli tudengid tunnevad, et nad saavad enda jaoks kõik vajaliku informatsiooni ning uurida välja, milliseid kanaleid ja allikaid pidi vajalik teave tudengiteni jõuab. Bakalaureusetöös kasutatav ankeetküsitlus aitab ka välja selgitada, kas avatud ülikoolis õppivad tudengid on üldse teadlikud kõikidest Tartu Ülikooli poolt pakutavatest infokanalitest.

Käesolev bakalaureusetöö on oluline, kuna koos Elen-Greete Jaadla bakalaureusetööga üritatakse anda ühtset ülevaadet üliõpilaste infovajadustest ja harjumustest infokanalite kasutamisel. Kahe bakalaureusetöö tulemusi kasutatakse Tartu Ülikooli uue ja täiendatud infosüsteemi välja töötamisel. Samuti ajendas tööd kirjutama isiklik huvi, kuna tunnen, et palju infokanaleid ja allikaid ning suur osa informatsiooni jääb mulle, avatud ülikoolis õppides kättesaamatuks.

Antud bakalaureusetöö peamiseks eesmärgiks on uurida, millist informatsiooni soovivad üliõpilased kõige enam ülikoolilt saada ja milliseid allikaid kasutavad tudengid kõige rohkem vajaliku informatsioonini jõudmiseks. Täpsemalt soovin välja selgitada, kas üliõpilased sooviksid rohkemat ja põhjalikum informatsiooni õppetööga seonduvate teemade kohta või huvitab üliõpilasi ka informatsioon teiste valdkondade näiteks karjääri ning vaba aja ja harrastuste kohta. Samuti soovin anda ülevaadet, milliseid kanaleid kasutavad üliõpilased praegusel hetkel kõige sagedamini, millise informatsiooni hankimiseks ja kuidas nad on rahul kanalite informeeritusega. Antud töös keskendun Tartu Ülikooli avatud ülikoolis õppivatele üliõpilastele. Kasutan ankeetküsitlust, saamaks vastuseid peamistele uurimisküsitlustele:

1. Millised on bakalaureuseastme tudengite infovajadused valdkonniti ja kuidas hindavad tudengid infokanalite ja allikate informeeritust antud valdkondades.

2. Milliseid infokanaleid ja allikaid kasutavad üliõpilased info leidmiseks, kui informatiivseks tudengid neid peavad ja milliseid infokanaleid ja allikaid ei teata või ei kasutata üldse.

Küsitluse kujundamisel osalesid lisaks Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudile ka Tartu Ülikooli kommunikatsiooniosakond, õppeosakond ja infotehnoloogia osakond. Osakonnad töötasid küsimustikku meeskonnana läbi. 03.05–10.05.2011 oli küsimustik kõigile Tartu Ülikooli üliõpilastele maililistide kaudu vastamiseks avatud.

Antud bakalaureuse töö koosneb kolmest osast.

Töö esimene osa, teoreetilistest lähtekohtadest, annab ülevaate tähtsamatest mõistetest nagu informatsioon, infovajadus, infokäitumine ja toon välja seosed Tartu Ülikoolis õppivate üliõpilaste infovajaduste ja infokäitumisega. Samuti räägitakse ka varasemast infokäitumisest ehk uuringutest, mis on teadlaste poolt tehtud määratlemaks infovajadust ja infokäitumist.

Töös annan ülevaate nii üldisest info liikumisest ja Tartu Ülikooli poolt kujundatud infokanalitest ja sellest, kuidas informatsioon neid kanaleid kaudu liigub. Töö sisaldab ka lühikest tutvustust hetkel olemasolevatest infokanalitest.

Too teine osa annab ülevaate meetodikast ja valimist. Selles osas põhjendan meetodi valikut ning kirjeldan valimit.

Töö kolmas osa on empiiriliste tulemuste analüüs. Selles peatükis annan ülevaate Tartu Ülikooli avatud ülikoolis olevate tudengite infovajadustest ja infokanalite ja allikate kasutusharjumustest, jagades tulemused nelja alapeatükki. Esimeses peatükis toon välja milliseid infokanaleid ja infoallikaid kasutavad üliõpilased info otsimiseks kõige sagedamini. Seejärel vaatlen, milliste teemade kohta soovivad üliõpilased kõige rohkem informatsiooni ehk millised teemad on üliõpilastele kõige olulisemad. Kolmandas peatükis toon välja, millistelt infokanalitelt ja allikatelt tudengid kõige rohkem teavet saavad ning lõpuks milliseid infokanaleid ja allikaid peavad üliõpilased ise kõige informatiivsemateks.

Antud bakalaureusetöö juurde kuulub järelduste ja diskussiooni peatükk. Selles osas esitan kokkuvõtvalt analüüsitulemused ja nende tulemuste tõlgendused, mille kaudu annan vastused ka uurimisküsimustele. Järgneb kokkuvõte nii eesti kui inglise keeles, kasutatud kirjanduse loetelu ja lisad.

1. Informatsioon, infovajadus, infokäitumine ja info liikumine

1.1. Informatsiooni mõiste käsitletud

Informatsiooni suurt kasvu on põhjustanud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kiire areng. Tänu sellele on võimalik säilitada suuri andmehulki, neid töödelda ja teha kõigile kättesaadavaks. Uurimustulemused on näidanud, et ajavahemikul 1970–2000 toodeti rohkem informatsiooni kui eelneva 5000 aasta jooksul kokku (Virkus 2003). Algselt kasutati arvuteid ainult algarvude töötlemiseks, kuid võimalused arenesid ja 1960–1970ndatel oli võimalik juba otsida ja salvestada ka tekstiinformatsiooni. Varajaste infootsingusüsteemidega oli info otsing väga keerukas ja aeganõudev protsess, mis oli jõu kohane ainult põhjalike teadmistega inimestele. 1990ndad aastad on põhjalikult muutunud informatsiooni loomise, säilitamise ja otsingu protsessi. Elektroonilise informatsiooni otsing pole juba ammu ainult infospetsialisti tegevusvaldkonda kuuluv, sellega tegelevad inimesed pidevalt oma igapäevaelus (Rowley 1996). Siiski pole arenenud aga inimese võime töödelda informatsiooni. Kiire tehnoloogilise arengu tagajärjel oleme jõudnud situatsiooni, mil üha rohkem räägitakse infouputusest või informatsiooni üleküllusest (Virkus 2003). Tartu Ülikooli infosüsteemides on palju infot, mis ei puuduta otseselt õppetööd, näiteks info välisvahetuse, karjääri, stipendiumite ja teaduse kohta. Lisaks info, mis puudutab teiste teaduskondade üliõpilasi. Kõik see informatsioon võib olla üliõpilasele, kes soovib informatsiooni vaid õppekorraldusliku poole kohta, olla üleliigne. Kuna infot on liiga palju, siis on väga oluliseks muutunud inimeste infokäsitlemisega seotud teadmised ja oskused. Neid teadmisi on hakatud alates 1974ndast aastast nimetama info-kirjaoskuseks, mille alla mõistetakse:

- infovajaduse äratundmise oskust;
- arusaamist, et arukad otsused põhinevad täpsel ja ammendaval informatsioonil;
- oskust määratleda sobivaid infoallikaid;
- oskust kasutada edukaid otsingu strateegiaid info hankimiseks;
- oskust kasutada infoallikaid paber- ja elektronkandjatel;
- oskust hinnata leitud infoallikaid ja informatsiooni;
- oskust korrastada leitud informatsiooni;
- oskust integreerida uus informatsioon olemasolevate teadmistega ning
- oskust kasutada informatsiooni probleemide lahendamiseks (Doyle 1004).

Infovajaduse ja -kasutuse uuringutes on palju tähelepanu pööratud sellele, kuidas inimesed infoallikaid ja -teenuseid kasutavad. Paljud kasutajauuringud on tehtud selle kohta, kuidas inimesed infosüsteeme kasutavad, selle asemel, et uurida inimesi endid ja nende infootsikäitumise erinevaid aspekte (Wilson 1994).

Lähtuvalt sellest teoriast, uurin avatud ülikooli tudengite infokanalite ja allikate kasutamisharjumusi. Soovin teada saada, milliseid kanaleid kasutavad üliõpilased mingi kindlat sorti informatsiooni leidmiseks ja milliseid kanaleid nad arvavad olevat informatiivsed. Tulemused toon välja töö empiirilises osas.

Wilsoni infovajaduse ja infokasutuse uuringute jaotus:

- uurimismeetodite järgi –intervjuupõhised, ankeetküsitlused posti teel, juhtumiuuringud jne.;
- uuritavate inimeste sotsiaalse staatuse järgi –uurivad teadlased, õpetajad, sotsiaaltöötajad, doktorikraadi taotlejad jne.;
- teadusharu järgi –loodusteadus ja tehnoloogia, sotsiaalteadused, humanitaarteadused jne.;
- teoreetilise raamistiku järgi –kognitiivne lähenemine, biheivioristlik lähenemine, fenomenoloogiline lähenemine.

Käesolevas bakalaureusetöös plaanin kasutada Wilsoni poolt välja toodud esimest mudelit ehk uuringut uurimismeetodite järgi – ankeetküsitlusi e-maili teel läbi tudengi infolistide. Uurides lähemalt selgus, et informatsioonil ja sellega seonduvatel peamistel käsitlusviisidel nagu infovajadus ja infokäitumine, pole tegelikult olemas ühtset definitsiooni. Läbi aegade on erinevad autorid püüdnud neid definitsioone sõnastada, lähtuvalt enda vajadustest ja uurimisviisidest. Siiski pole ükski definitsioon vale ja tihtipeale on hilisemates uuringutes ja ka antud bakalaureusetöös kasutatud varasemaid definitsioone. Minu arvates on informatsioon teave, mille järgi on meil vajadus ja millest olenevalt teeme oma valikud ja otsused ning mille järgi käitume.

1.2. Informatsiooni definitsioon

Informatsiooni defineeritakse üldiselt kui andmeid ja teateid, mida ühed inimesed annavad edasi teistele.

Informatsioon on tänapäeva ühiskonna tunnus, nõue, aga ka produkt ning selle kättesaadavus on infoühiskonna toimimise üks eeltingimusi (Tikk & Nõmper 2007).

Inimeste tegevuses kujutab informatsioon endast seoseid, mis ühendavad kõike uut, tundmatut senikogetu ja teadaolevaga ning mille alusel on inimesel võimalik ümbritsevas maailmas orienteeruda, toimuvaid sündmusi tõlgendada ning oma käitumist otstarbekalt kavandada (Lauristin & Vihalemm 1980).

Lauristin ja Vihalemm on loonud seose mõistete informatsioon ja teave vahel, kuna teavet defineerivad nad kui osa informatsioonist, mis on inimestele määratud ja kättesaadav nende jaoks arusaadaval ja kasutuskõlblikul kujul.

Brenda Dervin, lähtudes Karl Popperi käsitlusest eristas nelja informatsiooni tüüpi:

- objektiivne informatsioon, mis asub väljaspool inimest ja kirjeldab reaalsust;
- subjektiivne informatsioon, mis on meie nägemus reaalsusest või reaalsuse peegeldus;
- nn *sensemaking* informatsioon, mis võimaldab liikuda objektiivse ja subjektiivse informatsiooni vahel, mõista maailma ning selle arusaamisele vastavalt tegutseda. (Dervin 1976).

Michael Buckland on välja toonud aga kolm informatsiooni käsitlemise kategooriat:

- informatsioon, kui protsess, mis tähistab informeerimist, infoedastust ja näitab inimese teadmiste seisundi muutumist;
- informatsioon kui teadmine, mis peegeldab esimeses kategoorias omandatud;
- informatsioon, kui „asi“, mis viitab informeeritavatele andmetele ja dokumentidele (Buckland 1991).

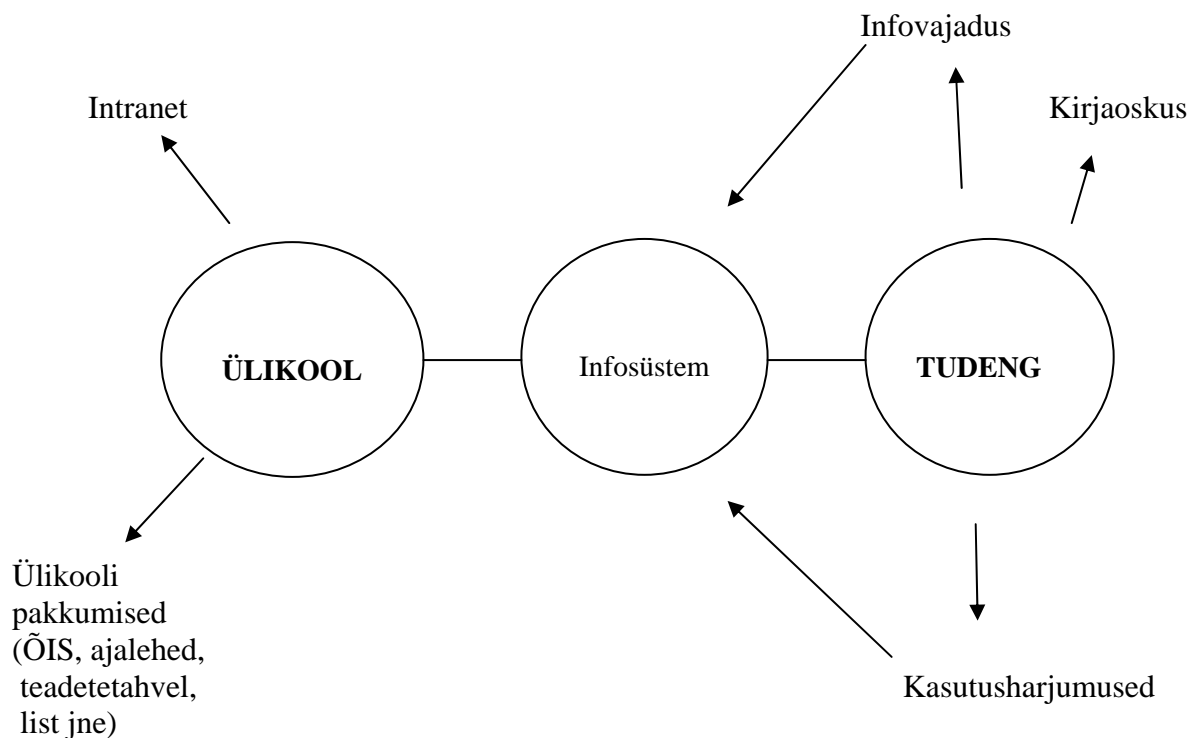
Tartu Ülikooli infokanalid on vajalikud, et muuta üliõpilaste teadmiste seisundit. Kui ülikoolil poleks olemas infokanaleid ja allikaid, siis jääks palju infot saamata. Tänu informatiivsete kanalite ja allikate olemasolule, saavad üliõpilased enda jaoks vajaliku info kätte ning oskavad vastavalt sellele ka käituda. Toon lihtsa näite: tudengid saavad ülikooli õppeinfosüsteemist vaadata tunniplaani ja vastavalt sellele käituda ning loengutest osa võtta.

1.3. Infovajadus

Inimeste praktilise tegevuse ja inimestevahelise suhete korraldamise käigus tekivad teabevajadused. Teabevajadused arenevad sedamööda, mida keerukamaks ja vaheldusrikkamaks muutub inimtegevus ja ühiskond, mida enam inimene puutub kokku uute olukordadega ja nähtustega, mida kiiremini muutub inimest ümbritsev keskkond. Mida enam on erinevaid seoseid ja tegureid, mida inimene peab arvestama oma töös ja elutegevuses, seda suuremad ja mitmekesisemad on tema teabevajadused (Lauristin & Vihalemm 1970).

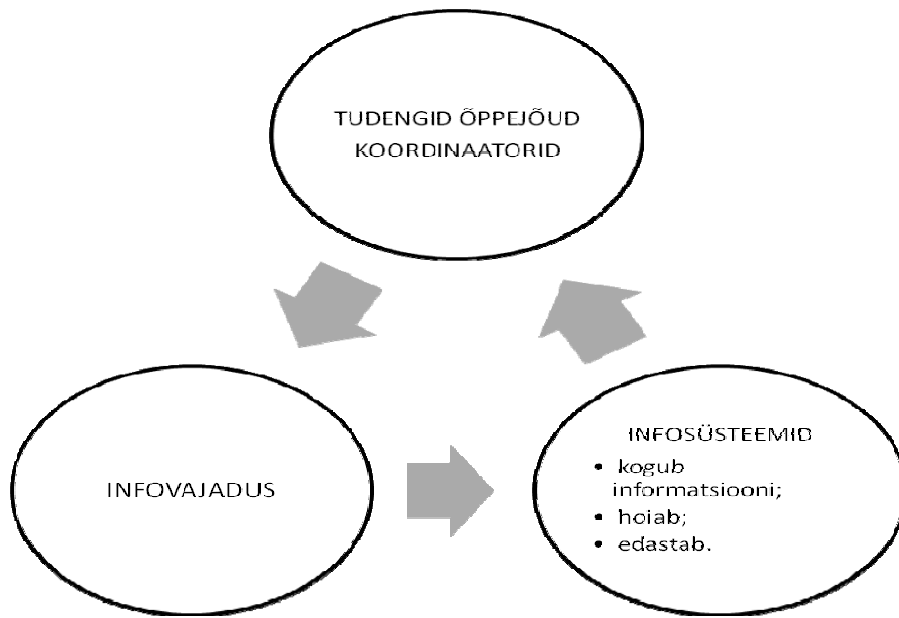
Tartu Ülikooli üliõpilaste puhul on just infovajadused need, millepärast ülikoolil eksisteerivad erinevad infokanalid ja allikad. Kuna üliõpilaste ja ülikooli infoallikate infovajadused aja jooksul muutuvad, siis peab ülikool ka oma süsteeme pidevalt uuendama ja täiendama. Jooniselt 1 on näha, kuidas tudengite infovajaduste seost ülikooliga.

Joonis 1. Infosüsteemi kujunemine (autori koostatud).

Joonis 1 näitab ülikooli ja tudengite vahelist teabevahetust. Selleks, et Tartu Ülikool saaks luua uue täiendatud infosüsteemi, tuleb kõigepealt uurida peamiselt tudengite infovajadusi ja infokanalite ja allikate kasutusharjumusi, millest annan ülevaate töö empiirilises osas. Need kaks tegurit mõjutavad aga suurel määral uue infosüsteemi kujunemist. Kui on olemas vajalik teave infokanalite ja allikate informatiivsuse ja kasutamisharjumuste kohta, siis saab ülikool ka vastavalt sellele teabele käituda ning oma süsteeme täiendada.

Joonis 2 toob välja seose infosüsteemide ja neid kasutavate inimeste vahel. Üliõpilastel, õppejõududel, üliõpilasnõustajatel ja muudel ülikooliga seotud inimestel on kõigil erinevad infovajadused. Selleks, et kõik oma infovajadused rahuldatud saaksid, on ülikoolil välja töödeldud erinevad infosüsteemid, mida nad haldavad. Infosüsteemide peamised funktsioonid on informatsiooni koguda, hallata ja edastada sihtgruppidele.

Joonis 2. Infovajaduse skeem (autori koostatud)

Nagu informatsiooni definitsiooni puhul, nii pole ka infovajaduse kohta olemas ühtset käibelolevat definitsiooni.

- Infovajadust on püütud sõnastada mitmel erineval viisil. Üldiselt on infovajadus (*information needs*) kirja pandud kui info, mida keegi mingil eesmärgil vajab.

Infovajadusel on kolm külge:

- nomenklatuur – millist infot vajatakse;
- maht, kvantiteet – kui palju infot vajatakse (kui on tegemist ühetüübilise infoga);
- kvaliteet – millise kvaliteeditasemega infot vajatakse (Parmakson 2010).

Kõiki kolme aspekti uurin ka antud bakalaureusetöö raames. Selgitan välja, millist informatsiooni soovivad tudengid ülikoolilt saada ja millises mahus. Info kvaliteeditaseme selgitan välja, uurides, kui informatiivseks peavad üliõpilased tartu Ülikooliga seotud infokanaleid ja allikaid.

Kõige esimese infovajaduse definitsiooni pani kirja Robert Taylor. R. Tayloriga käsitlus on pärit uuringust, milles analüüsiti infokäitumist ja põhjusi, raamatukogu teatmeteekinduse põhjal. Taylor lõi välja neli infovajaduse tasandit, millele on infohankimise uuringutes kõige enam viidatud:

1. sisemine vajadus (*visceral need*) – nn mitterahulolu tunne, mis võib olla osalt teadvustamata ja mida ei väljendata keeleliselt;
2. teadlik vajadus (*conscious need*) – infovajaja on selle küll endale teadvustanud, kuid ettekujutus ei ole veel täpselt määratletud. Ka võib ta arutleda kolleegidega jt, et selgitada infovajadust;
3. formuleeritud vajadus (*formalized need*) – infovajaja suudab selgelt väljendada infovajadust;
4. kohandatud, sobitatud vajadus (*compromized need*) – infoteenindust pakkuvale isikule või infosüsteemile antud otsinguülesanne, et infovajaja saaks teeninduselt vastuse (Taylor 1962).

Autori arvates annab see teooria väga hea ülevaate hoopis infovajaja infokäitumisest. Kogu protsess näitab küll seda, et inimesel on vajadus kindlat tüüpi informatsiooni järele, kuid need neli punkti moodustavad kokku infovajaja infokäitumise vajaliku informatsiooni omandamiseks.

Vastuolulisema definitsiooni infovajadusele on andnud Brenda Dervin: teadmiste hankimine on nagu silla ehitamine üle intellektuaalse tühimiku. Olukord – tühimik – kasutamine. Tühimik on vajadus teadmiste järele, mis on tekkinud teatud situatsioonis. Kasutamine on tegevus, mida vajatakse teadmiste saamiseks (Dervin 1992).

Dervin lõi 1976. aastal ilmunud artiklis argiinfo vajadustest välja 10 müüti infokäsitluse kohta, mis olid domineerinud kümne eelneva perioodi kommunikatsiooni ja infohankimise uuringutes:

- väärtuslik on vaid objektiivne informatsioon;
- mida rohkem informatsiooni seda parem;
- objektiivset informatsiooni võib edastada väljaspool konteksti;
- oluline informatsioon pärineb formaalsetest allikatest;

- igaks infovajaduseks on olemas relevantne informatsioon;
- igale vajadusele on lahendus;
- informatsioon on võimalik teha alati kättesaadavaks või tagada juurdepääs informatsioonile;
- funktsionaalsed infoallikad nagu raamatud, televisiooniprogrammid jms sobivad alati inimeste infovajaduste rahuldamiseks;
- info hankimisel ja kasutamisel ignoreeriti aega ja ruumi;
- seosed välise informatsiooni ja inimese sisemise reaalsuse vahel olid lihtsad ja konfliktideta (Virkus 2009).

Kõik need väited kehtivad ka Tartu Ülikooli puudutavat informatsiooni. Kui informatsioon oleks alati kõigile kättesaadav ja igale vajadusele leiduks lahendus ning seosed välise informatsiooni ja inimese sisemise reaalsuse vahel on lihtsad ja konfliktideta, siis poleks vaja uuringuid määratlemaks infovajadust ja infokäitumist.

1.4. Infokäitumine

Shenton ja Dixon väidavad, et enamus infokäitumise mudeleid on loodud kooliülesannete täitmise taustal. Nende sõnul algab infokäitumine siis, kui inimese elus kerkib esile situatsioon, mis stimuleerib infovajadust.

Tartu Ülikooli avatud ülikooli tudengite infokäitumise saame välja uurida, kuna tudengitel on pidev vajadus informatsiooni järele. Selleks peavad nad leidma viisi, kuidas vajaliku infoni jõuda, ilmselt läbi ülikooli infokanalite ja allikate. Informatsiooni otsimine läbi erinevate võimaluste loob kokku Tartu Ülikooli tudengite infokäitumise.

Shenton ja Dixon on välja toonud 13 infovajaduse tüüpi:

- 1) nõuanne (advice): vajadus nõuande järele võib esile kerkida mistahes käesolevas uuringus käsitletud eluvaldkonnas;
- 2) spontaanne “elusituatsiooni” informatsioon vastuseks esile kerkivatele probleemidele ja uudishimule;
- 3) isiklik informatsioon, mis võib olla seotud noorukite endi või teiste inimestega nende sotsiaalses maailmas;
- 4) tunnetealne tugi;

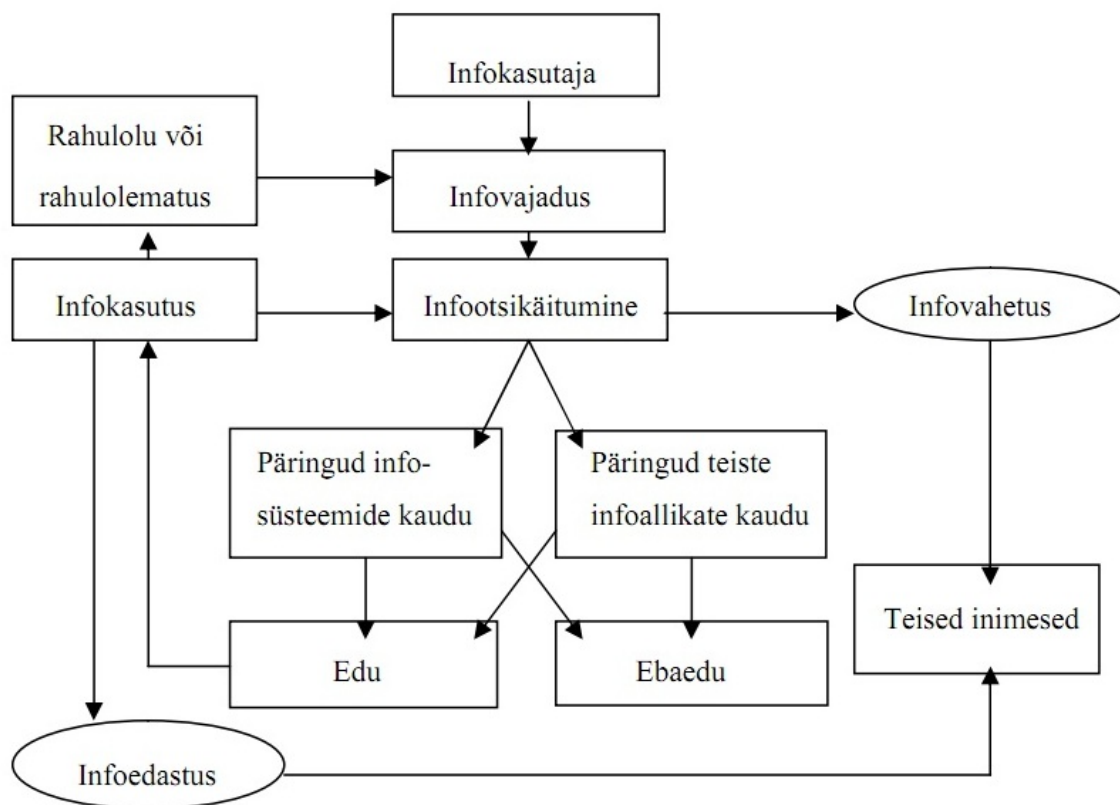
- 5) teiste empaatiline mõistmine;
- 6) tugi oskuste arendamiseks;
- 7) koolis käsitletav informatsioon: seda võidakse otsida seoses kooliülesannete täitmisega, ka võib otsingut ajendada mõni koolis käsitletud teema;
- 8) huvist ajendatud informatsioon;
- 9) tarbijainformatsioon: tegemaks valikuid võimaliku ostusoovi puhul;
- 10) enese arendamisega seotud informatsioon, mida vajatakse otsustamiseks, tegevussuundade üle;
- 11) ettevalmistav informatsioon, mis kuulub eelseisvate väljakutsete juurde;
- 12) juba teadaoleva info ümberinterpreteerimine ja täiendamine;
- 13) kontrollitav informatsioon: kinnitamaks või ümber lükkamaks nooruki olemasolevaid kahtlusi (Shenton et al 2003: 10).

Autori arvates iseloomustavad punktid 7-8 ja 10-13 väga hästi Tartu Ülikooli tudengite infovajadusi. Tudengitel on õppetöös vaja jooksvat informatsiooni kooliülesannetega toimetulekuks, enese arendamiseks, teadaoleva info täiendamiseks ning ettevalmistuseks eelseisvate väljakutsete jaoks.

Wilsoni meelest ei tuleks üldse näha nii suurt vaeva infovajaduse määramisega, vaid keskenduda tuleks pigem infokäitumisele. Wilsoni arvates käivad paljud infovajaduse teooriad ka hoopis infokäitumise kohta. Ta on sõnastanud oma teooriad nii infokäitumise kui ka info hankimise kohta.

Infokäitumine on Wilsoni arvates infoallikate ja -kanalitega seotud käitumine, mis sisaldab nii aktiivset kui passiivset informatsiooni otsimist ja kasutamist. Seega sisaldab see nii vahetut suhtlust kui passiivset informatsiooni vastuvõttu, nt reklaami jälgimist telekanalist, ilma igasuguse kavatsuseta sellele informatsioonile vastavalt tegutseda (Wilson 2000).

Tartu Ülikool saadab oma tudengitele palju informatsiooni, millele tudeng ei pööra erilist tähelepanu, kui tal hetkel selleks reaalselt vajadust pole. Näiteks tuleb maililisti kaudu jooksvalt informatsiooni raamatukogu lahtioleku aja kohta. Kui hetkel pole tudengil vajadust raamatukogu külastada, siis on see tema jaoks nii-öelda passiivne informatsioon, millele tudeng ei reageeri.

Joonis 3. Wilsoni infokäitumise mudel (Wilson 1999).

T. Wilsoni infokäitumise mudel näitab, et infokäitumine algab hetkest, kui tekib lünk infovajaja teadmistes ehk tekib tunnetatud infovajadus. Infovajaja teeb infovajaduse rahuldamiseks päringud, millele otsitakse vastuseid formaalsete ja mitteformaalsete infokanalite kaudu. Otsingu tulemusena saadakse kas sobivad või mittesobivad vastused. Eduka otsingu puhul kasutatakse saadud informatsiooni ja tunnetatud vajadus rahuldatakse kas täielikult või osaliselt. Mittesobiva info korral tuleb otsinguprotsessi korrata. Mudel näitab ka seda, et infokäitumise osas võivad osaleda ka teised inimesed – neile saab edasi anda kasulikku informatsiooni (Wilson 1999).

Sellest teooriast lähtuvalt soovin antud bakalaureusetöös välja selgitada üliõpilaste harjumused infokanalite kasutamisel. Tartu Ülikooli kanalite kaudu hakatakse informatsiooni otsima siis, kui selle järgi on tekkinud reaalne vajadus. Antud bakalaureuse töö eesmärk on välja selgitada, kas kanalid on piisavalt informatiivsed ja kui palju mingit kanalit kasutatakse.

1.5. Info liikumine

Suhtlemine ja selle käigus info vahetamine on inimeste jaoks igapäevane tegevus. See on inimese üks esmavajadusi. Infot saab jagada kas vahetuks või vahendatuks. Vahetu info puhul on tegu olukordadega, mida oleme ise kogenud. Tänapäeval on enamus infost vahendatud.

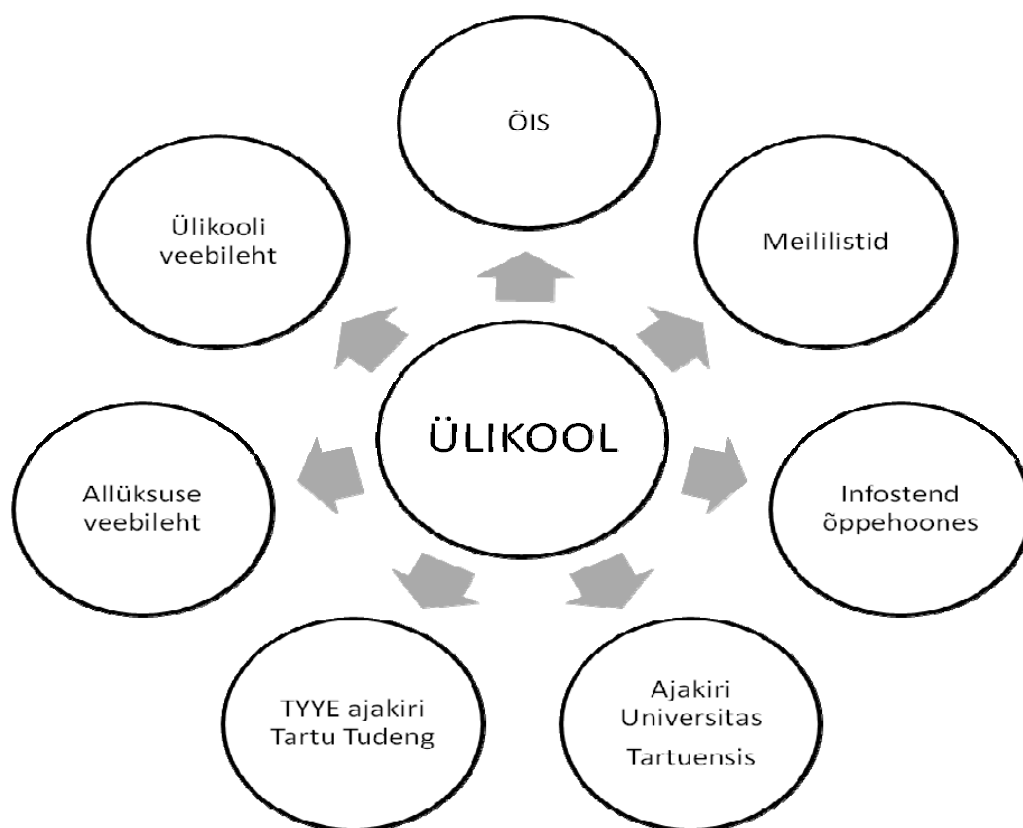
Vahendatus omab suurt osa teabelevi iseloomu määramisel. Eristatakse ühelt poolt otsest suhtlemist, mille puhul inimesed on vahetus ruumilises kontaktis ning suhtlevad üksteisega nii-öelda silmast – silma, teiselt poolt – tehniliselt või organisatsiooniliselt vahendatud, kaudset suhtlemist, kus teated levivad mitmesuguste spetsiaalsete vahendajate kaudu (kirja teel, tehniliste vahendite abil, näiteks telefoni, raadio jms. kaudu või ka läbi mitmesuguste organisatsiooniliste vaheasutuste, näit. post, käskjalad, toimetajad jne.). (Lauristin & Vihalemm 1980).

Käesolevas töös on info levitajaks ülikool ja info vastuvõtjaks tudeng. Annan ankeetküsitluse tulemusena ülevaate, kui palju kasutavad üliõpilased vahendatud informatsiooni ja kellelt nad seda saavad.

Sellisele infoedastamise viisile andis definitsiooni nõukogude kommunikatsiooniuurija A. Brudnõi, kes töötles välja teabelevi käsitluse, mida ta kutsus retiaalseks teabeleviks.

Retiaalse teabelevi puhul on tegemist nii seinale riputatud kuulutuse, tänaval oma kaupa kõigile möödujatele reklaamiva kaubitseja, kui ajalehe, raadio, televisiooni puhul. Kuigi teate lähetaja ei tea siin kunagi täpselt, kelleni tema sõnum jõuab, säilitab ta kontrolli selle sisu üle (Lauristin & Vihalemm 1980).

Joonisest 1 on näha, et info saatjaks on ülikool. Ülikool saadab tudengitele teavet kasutades erinevaid meediumeid. Info levitajatele on täpselt teada, millistest kanalitest nad mingit informatsiooni saavad, kuid keegi pole kindel, kas ka infovajajad selle info just nende kanalite kaudu üles leiavad. Järgnevalt on välja toodud peamised kommunikatsioonikanalid Tartu Ülikoolis, mille kaudu ülikool informatsiooni välja saadab.

Joonis 4. Tartu Ülikooli infokanalid (autori koostatud).

Joonisel 4 olevad meediumid kuuluvad keskkonda, mille vahendusel teated levivad ja neid kutsutakse Tartu Ülikooli infokanaliteks. Lauristin ja Vihalemm on välja toonud keskkonnad, mis kanalina esinevad:

- Loomulik füüsiline keskkond.
- Teabe vahendamiseks spetsiaalselt loodud esemed ja materjalid.
- Teadete paljundamiseks ja levitamiseks ehitatud spetsiaalsed seadmed.
- Teadete vahendajatena tegutsevad inimesed, kes tavaliselt toimivad teatava teabelevi korraldava organisatsiooni (raamatukogu, toimetuse, tükkikoda jne.) nn. tehniliste lüli-dena (käskjalad, korrektorid, toimetajad, tõlgid, direktorid jne.).

Kõik need kanalid on olemas ka ülikooli infosüsteemides. Loomuliku füüsilise keskkonna alla kuulub üliõpilaste loengutes käimine, instituudi või raamatukogu külastamine. Teabe vahendamiseks spetsiaalselt loodud esemed on näiteks arvutid, millest saab vaadata ülikooli internetipõhiseid infokanaleid, nagu ülikooli veebileht, televisioon, raadio, meililistid ning lisaks Tartu Ülikooli trükised ehk ajalehed, ajakirjad, tudengiteatmik ja teadetetahvlid nii õppe-

hoones kui raamatukogus. Teadete vahendajatena tegutsevad inimesed on Tartu Ülikooli töötajad, üliõpilasnõustajad ja tuutorid.

Ülikooli infoallikate ja tudengite vahel on kõige olulisem kommunikatsioon. Kommunikatsioon on ideede, informatsiooni ja hoiakute edastamine ühelt inimeselt teisele, ühelt organisatsioonilt teisele või massikommunikatsiooni meedia vahendusel. Kommunikatsioon saab toimuda ainult siis, kui saatja ja saaja mõistavad lugeda samu sümboleid (Past 2005).

Seetõttu on väga oluline, et ülikooli poolt saadetud info oleks üliõpilastele kättesaadav ja üheselt mõistetav. Infosüsteemides ei tohiks olla kaheselt mõistetavat info, mida tudeng võiks valesti tõlgendada ja valesti kasutada.

2. Metoodika ja valim

2.1 Meetod

Meetodi mõiste on mitmetähenduslik. Üldiselt on meetod teatud reegleid järgiv teguviis, mille abil teaduses otsitakse teavet või püütakse lahendada mõnd praktilist probleemi (Hirsjärvi jt 2005).

Antud töös kasutan kvantitatiivset uurimismeetodit, ankeetküsitlust. Ankeet on käepärane meetod, millega saab uurida inimeste hoiakuid, uskumusi, eelarvamusi, aga ka nende veendumuste tugevust, kindlust ja mõjutatavust, katseisikute teadmisi, käitumismotiive, materiaalsel olukorda jm. Ankeediga saadud andmestikku võib vaadelda uuritava soo, vanuserühmade, elukoha jt objektiivsete näitajate lõikes (Kidron 2000).

Antud bakalaureusetöö peamiseks eesmärgiks on uurida, millist informatsiooni soovivad üliõpilased kõige enam ülikoolilt saada. Kas nad tahaksid saada rohkemat ja põhjalikumat informatsiooni õppetöoga seonduvast või huvitab üliõpilasi ka informatsioon teiste valdkondade näiteks kinnisvara või töövõimaluste kohta. Samuti soovitakse saada ülevaadet, milliseid kanaleid kasutavad üliõpilased praegusel hetkel kõige sagedamini, millise informatsiooni hankimiseks ja kuidas nad on rahul kanalite informeeritusega. Antud töös keskendutakse Tartu Ülikooli bakalaureuse õppe kaugõppes olevatele üliõpilastele. Sellest seonduvalt kasutatakse ankeetküsitlust, saamaks vastuseid peamistele uurimisküsitlustele.

2.3 Meetodi kriitika

Ankeetküsitluse puhul on vastusevariandid enamjaolt ette antud ja seetõttu peab vastaja nendest lähtuma. Vastata tuleb täpselt seda, mida on ankeedis küsitud ja seetõttu ei saa inimesed teemast kõrvale minna, nagu seda võiks juhtuda näiteks intervjuude puhul. See võib olla jällegi põhjuseks, miks inimesed võivad vastamisel jääda väga pealiskaudseks ja ei avalda eriti oma arvamust, välja arvatud avatud küsimuste puhul. Autor saab üldiselt ankeetküsitluse kaudu teada täpselt seda, mida ta küsib.

Ankeetküsitluse üheks puuduseks võib osutuda mitteamvuliste parameetrite vähene statistilise analüüsimise võimalus. Peamiselt piirneb vastuste analüüs jaotuvuse hindamisega, kuid keskmiste väärtuste ja hälvete leidmine pole sageli võimalik, mistõttu tulemuste interpreteerimine võib olla subjektiivsem.

2.3 Valim

Ankeetküsitluse valimiks on kõik Tartu Ülikooli avatud ülikooli õppes olevad tudengid.

Küsitlus läks elektroonsel kujul Tartu Ülikooli teaduskondades ja Tartu Ülikooli Kolledžites õppivatele tudengitele. Tartu Ülikooli Kolledžiteks on: Euroopa Kolledž, Narva Kolledž, Pärnu Kolledž, Türi Kolledž ja Viljandi Kultuuriakadeemia.

Küsimustik saadetakse kõikidele õppeastmetele: bakalaureuse-, magistri-, rakenduskõrgharidus- ja integreeritud õppele. Doktoriopet avatud ülikoolis ei ole.

Valimis ei ole Tartu Ülikooli päevaseid üliõpilasi, kuna nende tulemuste analüüsiga tegeleb Elen – Greete Jaadla oma bakalaureusetöös.

3. Tartu Ülikooli Avatud Ülikooli tudengite infovajadused ja harjumused infokanalite ja allikate kasutamisel

3.1. Valimi üldiseloostus

Antud bakalaureusetöö raames viisime koos Elen-Greete Jaadlaga läbi küsitluse kõikide Tartu Ülikoolis õppivate tudengite seas. Küsitlus saadeti tudengitele Tartu Ülikooli õppeosakonna poolt meililistide kaudu interneti keskkonda. Meile laekus tagasi 938 täidetud ankeeti, millest 701 oli täidetud statsionaarses õppes olevate ja 237 ankeeti avatud ülikoolis õppivate tudengite poolt.

Käesoleva bakalaureusetöö valimiks on 237 avatud ülikoolis õppivat tudengit, kellest naisi oli 204 ning mehi kõigest 33. Kuigi meeste osakaal on tunduvalt väiksem, kui naiste oma, olid mehed siiski kõikides vanusegruppides esindatud. Järgnevalt toon välja meeste ja naiste vanuselise võrdluse.

Vanus	Sugu		
	mees	naine	kokku
alla 23	2	13	15
23-26	8	55	63
27-30	4	41	45
31-34	5	25	30
35-38	4	26	30
39-42	3	17	20
43-46	2	14	16
47-50	2	10	12
üle 50	3	3	6
Kokku	33	204	237

Joonis 5. Naiste ja meeste vanuseline jaotumine (autori koostatud).

Joonis 5 pealt näeme, kuidas jaotuvad mehed ja naised erinevatesse vanusegruppidesse. Tegin vanuselise eristuse iga nelja aasta tagant, kuna leidsin, et just niiviisi saan kõige paremini välja tuua, millistel eluaastatel inimesed avatud ülikooli kõrgharidust omandama asuvad. Valisin esimeseks vanuseks kõik alla 23 aastased tudengid, kuna sellesse gruppi saavad kuuluda ainult need üliõpilased, kes on kohe peale gümnaasiumi lõpetamist asunud statsionaarse õppe asemel õppima avatud ülikooli ning õpivad bakalaureuseastmes. Leian, et üle 50 aastaseid üliõpilasi pole vaja grupeerida, kuna eeldasin, et neid pole palju. Minule laekunud 237 inimese suurusest valimist oligi üle 50 aastaseid tudengeid ainult 6. Jooniselt 5 on näha, et kõige suurem on avatud ülikoolis õppivate inimeste arv vanuses 23-26. Erinevus

naiste ja meeste vahel tuleb välja järgnevatel eluaastatel. Vaadeldes naiste vanuselist jaotust, saab teistest vanustest eristada kõige paremini veel vahemiku 27-30 eluaastat. Meeste vanuselises jaotuses oli teisel kohal vanusevahe 31-34. Selle joonise järgi käivad nii mehed kui ka naised kõige rohkem ülikoolis vanuses 23-38 eluaastat. Vaadeldes õppeastmete järgi, on 70% bakalaureuse õppeastmes olevatest tudengitest vanuses 31-34 eluaastat.

Teaduskond/ kolledž	Õppeaste				
	Bakalau- reuseõpe	Integreeritud õpe	Magistriõpe	Rakendus- kõrghariduse õpe	Kokku
TÜ allüksused	95	4	70	1	170
Euroopa kolledž			3		3
Kolledžid	10	2	8	43	63
Kokku	105	6	81	44	236

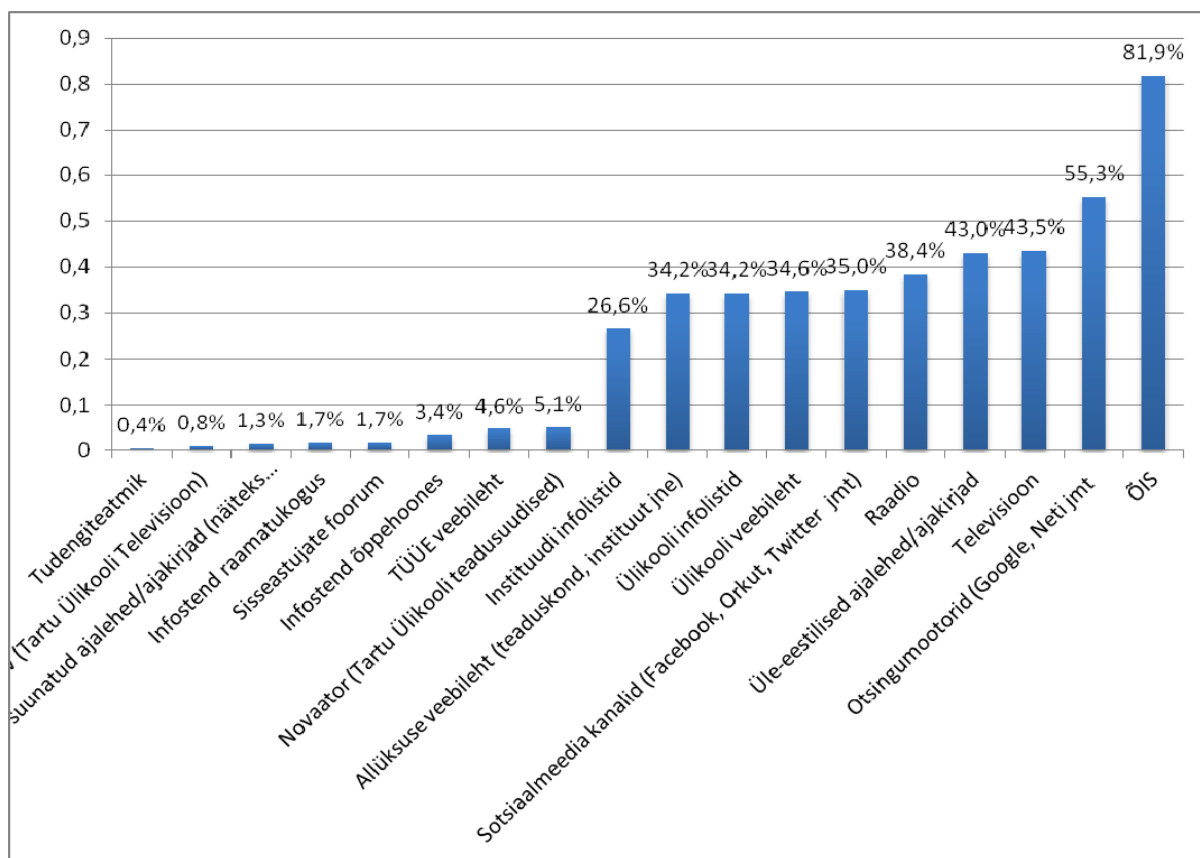
Joonis 6. Jaotumine teaduskonna ja õppeastme vahel (autori koostatud).

Tartu Ülikooli allüksuste all olen mõelnud teaduskondi, mis olid ka küsitluses eraldi välja toodud (arsti-, filosoofia-, kehakultuuri-, loodus- ja tehnoloogia-, majandus-, sotsiaal- ja haridus-, õigusteaduskond). Selgub, et kõige rohkem on avatud ülikooli õppes olevaid tudengeid, kes õpivad bakalaureuseõppes ning Tartu Ülikooli mõnes teaduskonnas. Kõige rohkem vastanuid (105 tudengit) õpib bakalaureuseõppes ning suur osa (81 tudengit) ka magistriõppes. Kõige rohkem üliõpilasi õpivad Tartu Ülikooli allüksustes ning populaarsed on ka kolledžid. Kõige populaarsem teaduskond avatud ülikoolis õppijate seas on sotsiaal- ja haridusteaduskond. Teisele kohale jääb õigusteaduskond. Kõige suurem erinevus tuleb sisse vaadeldes bakalaureuse ja magistri õppeastet. Bakalaureuseastme tudengite seas on kõige populaarsem sotsiaal- ja haridusteaduskond ja magistriõppes olevad tudengid eelistavad kõige rohkem õppida majandusteaduskonnas. Rakenduskõrgharidust eelistatakse kõige enam omandada Viljandi Kultuuriakadeemias ja Pärnu Kolledžis.

3.2. Infokanalite analüüs

Meie poolt koostatud küsitluses, lugesime infokanaliteks kõiki kanaleid, mida tudeng saab kasutada iseseisvalt. Ülikooliga seotud inimesed panime antud kontekstis infoallikate nime alla. Tõime välja 19 infokanalit (vt joonis 7). Uuringu tulemusena sain teada, milliseid kanaleid kasutavad üliõpilased ülikooliga seotud informatsiooni saamiseks kõige rohkem. Selleks, et selgitada välja, milliseid kanaleid kasutatakse kõige enam, otsustasin vaadelda neid

kanaleid, mida õpilased on märkinud, et kasutavad kord päevas või kord nädalas. Avatud ülikooli puhul saab kord nädalas lugeda tihedaks kasutamiseks.

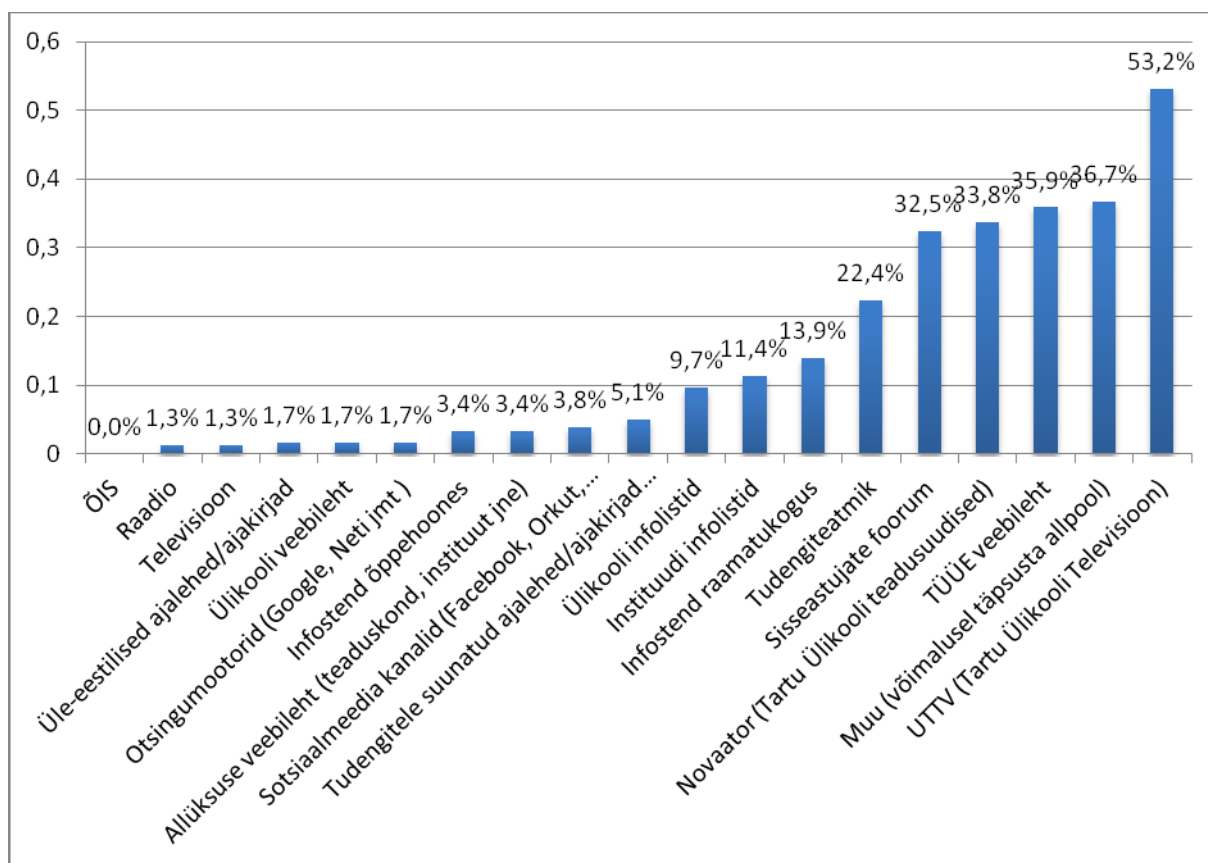

Joonis 7. Tartu Ülikooli infokanalid (autori koostatud).

Kõige enam on avatud ülikoolis õppivad tudengid infovajaduste rahuldamiseks kasutanud vähemalt kord nädalas õppeinfosüsteemi. See on kõige suurema protsendiga välja toodud. Suureks üllatuseks ei ole üliõpilased maininud järgmiseks mõnda otseselt Tartu Ülikooliga seotud kanalit, vaid hoopis kasutanud info saamiseks teisi ülikooli informatsiooni vahendavaid kanaleid nagu erinevad otsingumootorid, televisioon, ajalehed, ajakirjad, raadio ja sotsiaalmeedia kanalid. Alles peale neid kanaleid on taas välja toodud mõned kanalid, mis on ülikooli enda infokanalid, näiteks ülikooli veebileht, infolistid ja allüksuste veebilehed. Need infokanalid kõik kokku moodustavad üldpildi infokanalitest, mida üliõpilased kõige enam Tartu Ülikooliga seotud informatsiooni saamiseks kasutavad. Ülejäänud välja toodud kanaleid – novaator, TÜÜE veebileht, infostendid nii õppehoones kui ka raamatukogus, sisseastujate foorum, tudengitele suunatud ajalehed ja ajakirjad, UTTV ja tudengiteatmikku üliõpilased eriti sagedalt ei kasuta. Põhjus, miks näiteks infostendidel nii väike kasutajate hulk on, võib

olla selles, et avatud ülikoolis olevad üliõpilased käivad koolis ainult korra kuus. Seega, koolivälisel ajal tudengid eriti õppehoonesse või raamatukokku infostendi äärde ei satu.

Järgneval joonisel olen välja toonud, milliseid kanaleid avatud ülikoolis õppivad tudengid üldse ei tea.

Joonis 8. Tundmatud infokanalid (autori koostatud)

Olles ise avatud ülikooli tudeng, siis polnud ma enne selle uuringu tegemist isegi paljudest infokanalitest üldse kuulnud, seega oli see osa minu jaoks töös kõige põnevam. Kõige suurema protsendiga toodi välja UTTV (Tartu Ülikooli televisioon), mille olemasolu ei teadnud 53,2% vastanutest. Protsendiliselt enam vähem võrdselt ei teatud kanaleid: TÜÜE veebileht, novaator ja sisseastujate foorum. Välja oli toodud jällegi infostendid raamatukogus ja õppehoones, kuid ka selle põhjuseks võib taaskord olla, et kuna üliõpilased käivad koolis ainult kord kuus, siis ei satu nad nii tihti õppehoonesse või instituudi raamatukokku. Ülejäänute infokanalite puhul, mis olid küll väikeste protsentidena välja toodud, julgen ma oletada, et küsimusest oli kahtemoodi aru saadud. Saab küsida, kas teate antud kanalit kui Tartu Ülikooli

informatsiooni edastajat või kas üldse sellist kanalit teate. Olen päris kindel, et vastajad on mõelnud esimest varianti, kuna ma ei usu, et õnneks küll väike aga siiski olemasolev protsent inimesi, ei tea televisiooni või raadio olemasolu.

Võrreldes kõige rohkem kasutatavaid kanaleid ning kanaleid, mida ei teata, saab välja tuua, millised kanalid on avatud ülikooli tudengite jaoks olulised ning millised jäävad tähelepanuta. Kõige paremini on tudengiteni infokanalina jõudnud õppeinfosüsteem, kuna polnud ühtegi inimest, kes poleks õppeinfosüsteemist midagi kuulnud ning 82% üliõpilastest kasutab seda kanalit info otsimiseks väga tihti. Ülikooli infokanalitest oli ära mainitud veel ülikooli veebileht, mida kasutab väga tihti 35% üliõpilasi ja ainult 2% ei tea kanalit. Ka allüksuste veebilehti kasutab 34% tudengitest ja ainult 3% ei tea kanalit. Tuli välja, et üliõpilased kasutavad ülikooli kohta informatsiooni saamiseks väga palju muid infokanaleid, näiteks otsingumootoreid (Google, Neti jmt) kasutab 55%, televisiooni 43%, üle Eestilisi ajalehti/ajakirju 43% ja raadiot 38% tudengitest. Samas oli nende kanalite mitte teadmise protsent peaaegu nullilähedane. See näitab, et need infokanalid on üliõpilastele väga hästi teadaolevaks tehtud ning samuti meeldib üliõpilastele neid infovajaduste rahuldamiseks kasutada.

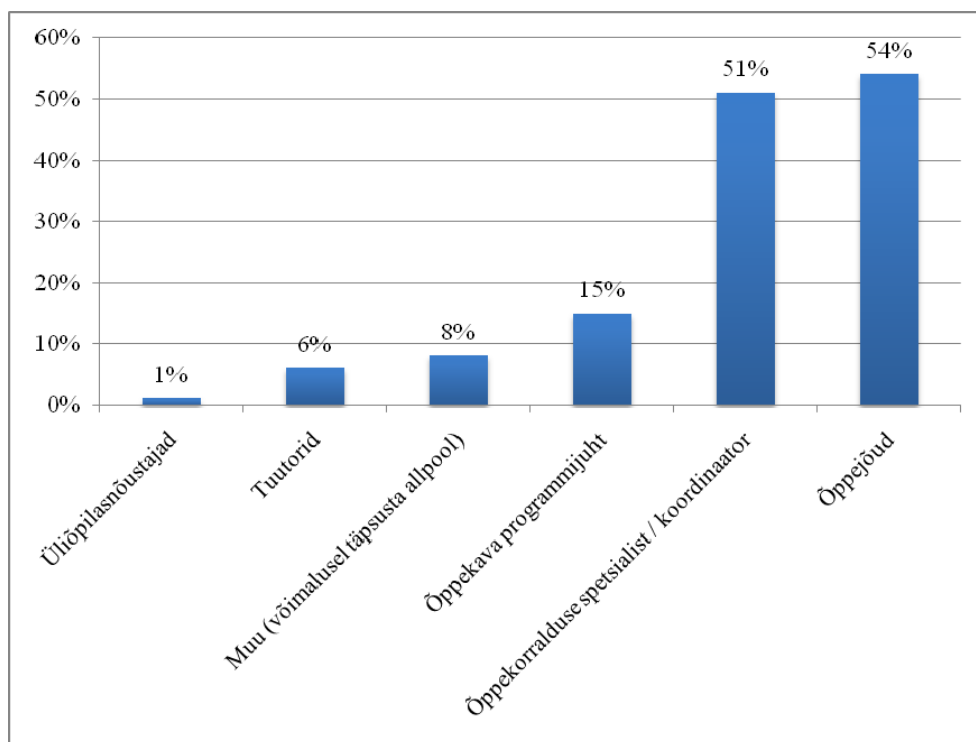
Küsitluse tulemusena tuli välja ka kanaleid, mis ei ole üliõpilastele eriti teadlikud ning arvatavasti seetõttu neid ka ei kasutata. Nende infokanalite puhul peaks ülikool mõtlema, kuidas neid üliõpilastele rohkem tutvustada, et inimesed hakkaks kanaleid info otsimiseks kasutama. Peamiselt ei tea ega ka kasuta avatud ülikoolis olevad tudengeid UTTV-d (Tartu Ülikooli Televisioon), TÜÜE veebilehte, Novaatorit, sisseastujate foorumit, infostendi raamatukogus ja tudengiteatmikku. Sisseastujate foorumit ei teata ega kasutata arvatavasti sellepärast, et kõik on juba ülikooli sisse astunud. Infostendi raamatukogus kasutas avatud ülikooli tudengitest ainult 2%, seega arvan, et põhjus on selles, et kooliskäimine pole eriti sagedane. Ülejäänud kanalite puhul oleks vaja neid täiustada, kuna teabe kasutegur on hetkel avatud ülikooli üliõpilastele väga väike. Samuti tuleks üliõpilasi rohkem informeerida infokanalite olemasolust, sest ma leian, et üliõpilased kasutaksid seejärel neid kanaleid rohkem.

On olemas ka infokanaleid, mida paljud ei tea, kuid need kes teavad kasutavad ka info leidmiseks palju. Nendeks kanaliteks on näiteks instituudi ja ülikooli infolistid.

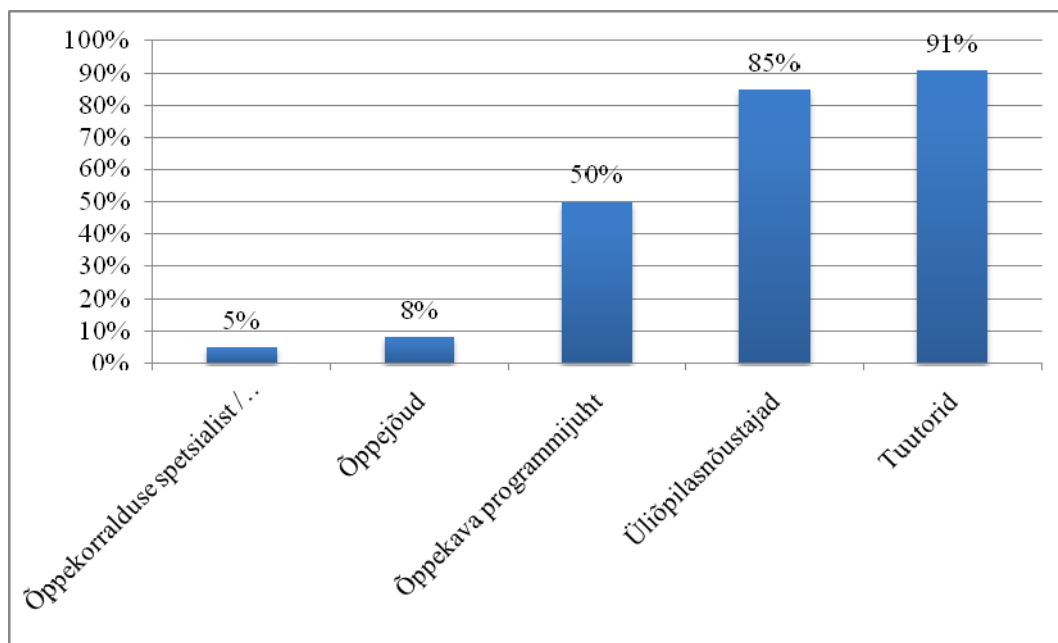
3.3. Infoallikate analüüs

Infoallikate kasutamisest otsustasin tabelina välja tuua allikad, mida kasutatakse vähemalt kord kuus. Kuna avatud ülikooli tudengid käivad ülikoolis kohapeal ainult kuus korra, siis kõige tõenäolisem on, et just sellel ajal puutuvad nad kokku ülikoolis olevate inimestega, kellelt nad saavad informatsiooni.

Joonis 9. Vähemalt kord kuus kasutatavad kanalid (autori koostatud).

Jooniselt selgub, et kõige enam informatsiooni saavad üliõpilased oma õppejõududelt. See on ka loogiline, kuna õppejõududega puutuvad üliõpilased õppetöös ka kõige enam kokku. 51% üliõpilasi kasutab info saamiseks vähemalt kord kuus ka õppekorralduse spetsialisti. Neid allikaid kasutasid üliõpilased info saamiseks kõige rohkem ka igapäevaselt, millest selgub, et õppejõududega ja õppekorralduse spetsialistiga suheldakse ka väljaspool kooliaega, kas siis elektroonselt või suuliselt. Õppekava programmijuhti kasutatakse informatiivse allikana vähem, kord kuus ainult 15% ning õppetöö väliselt ehk kord nädalas, ei kasutatudki. Rohkem olid üliõpilased maininud muu all, et väga informatiivseks allikaks peavad nad hoopis kaasüliõpilasi, kellega suheldakse stabiilselt nii kooliskäimise ajal kui ka vahepeal. Tuutoreid ja üliõpilasnõustajaid eriti informatiivseteks allikateks ei peeta. See võib olla põhjustatud taaskord nende olemasolu mitte teadmises. Järgnevalt vaatlen, milliseid allikaid üliõpilased ei tea ja seetõttu ka ei kasuta informatsiooni saamiseks.

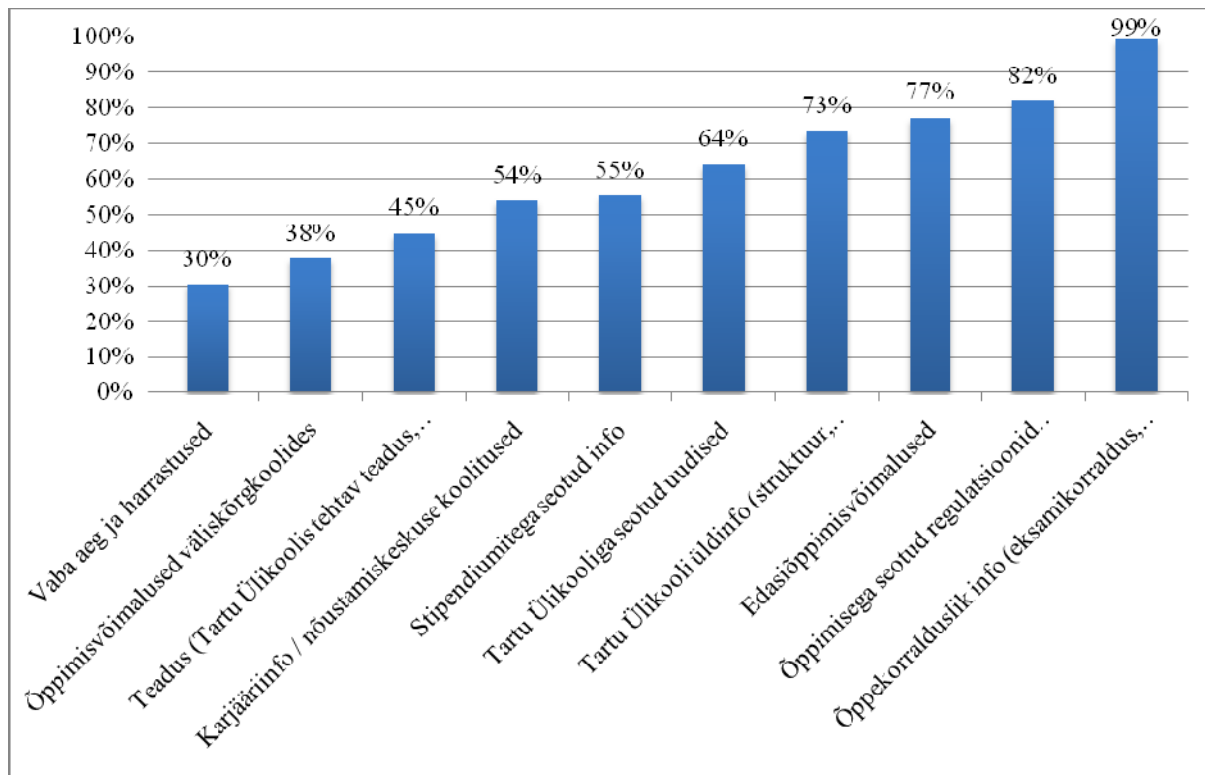

Joonis 10. Allikas, mida ei teata ja ei kasutata (autori koostatud).

Kõige suurem üliõpilaste hulk (77%) vastas, et ei kasuta info saamiseks tuutoreid, samas kui ainult 14% vastanutest ei teadnud nende olemasolu. Seega 91% üliõpilastest leiab, et tuutorid pole ülikoolis info saamiseks eriti vajalikud. Samamoodi on ka üliõpilasnõustajatega. 74% vastanutest pole kunagi üliõpilasnõustajaid info leidmiseks kasutanud ja ainult 11% väitis, et ei tea sellist allikat. Kokku arvab 85% avatud ülikooli üliõpilastest, et ka üliõpilasnõustajad pole info saamiseks vajalikud. Muu olen tabelisse välja toonud, kuna 86% vastajatest väitis, et ei tea või ei kasuta ühtegi teist arvestatavat infoallikat, mida pole küsitluses välja toodud. Õppekava programmijuhti ei kasuta informatiivse allikana 38% üliõpilastest ning 12% ei tea üldse allikat, seega täpselt pooled vastanutest leiavad, et allikas on vajalik. Ainult 8% üliõpilastest väitis, et ei kasuta õppejõudu informatsiooni saamiseks, kuid õppejõuga suheldakse kõige rohkem ka väljaspool koolis viibimise aega. Sellel kohal arvan, et vastajad on vastanud pigem, et ei kasuta õppejõudu, saamiseks informatsiooni ülikooli kohta. Sellest on muidugi kahju, kuna ülikoolis puutuvad üliõpilased kokku kõige rohkem just õppejõududega, kuna just selle allikaga peavad üliõpilased nii õelda kohustuslikus korras suhtlema. Õppejõud võiksid üliõpilastele anda infot näiteks teiste infoallikate kohta, soovitada tuutoreid või üliõpilasnõustajaid. Kui õppejõud ei jaga üliõpilastele infot ega kooli õhkkonda, siis ei teki üliõpilasel ka „oma kooli tunnet“.

3.4. Teemade analüüs

Järgnevalt vaatan, millised on üliõpilaste jaoks need kõige tähtsamad teemad, mille kohta nad infokanalite või infoallikate kaudu soovivad informatsiooni saada.

Joonis 11. Tähtsad teemad tudengite jaoks (autori koostatud).

Kõige tähtsamana on üliõpilased välja toonud õppekorraldusliku informatsiooni, tervelt 99% üliõpilastest leiab, et see on kõige olulisem informatsioon, mida nad peaksid ülikoolilt saama. Õppekorraldusliku info all mõtlesime loengukavadega, akadeemiliste puhkustega jne seotud infot. 82% üliõpilastest soovib saada õppimisega seotud informatsiooni, mille all pidasime silmas õppekorralduseeskirju ja konkreetsete ainete seotud infot. 77% vastanutest soovib ülikoolilt saada informatsiooni edasiõppimisvõimaluste kohta. See on muidugi tähtis informatsioon, kuna õppimisvõimalusi peavadki ülikoolid ise tutvustama. Internetis edasiõppimisvõimalusi otsides, tulevadki ette ülikoolide veebilehed, mis peaksid olema piisavalt informatiivsed, et inimesed saaksid oma valikud edasise õppimissoovi rahuldamiseks teha. Tartu Ülikooli üldinfot peavad oluliseks 73% vastanutest. Selle info all oleme mõelnud näiteks ülikooli lahtiolekuaegu, kontakte, struktuuri jne. Oluliseks peetakse ka stipendiumitega seotud infot ja teadust. Väga olulise teemana ei too üliõpilased välja informatsiooni õppimisvõimaluste kohta väliskõrgkoolides ja ka vaba aja ning harrastuste osas.

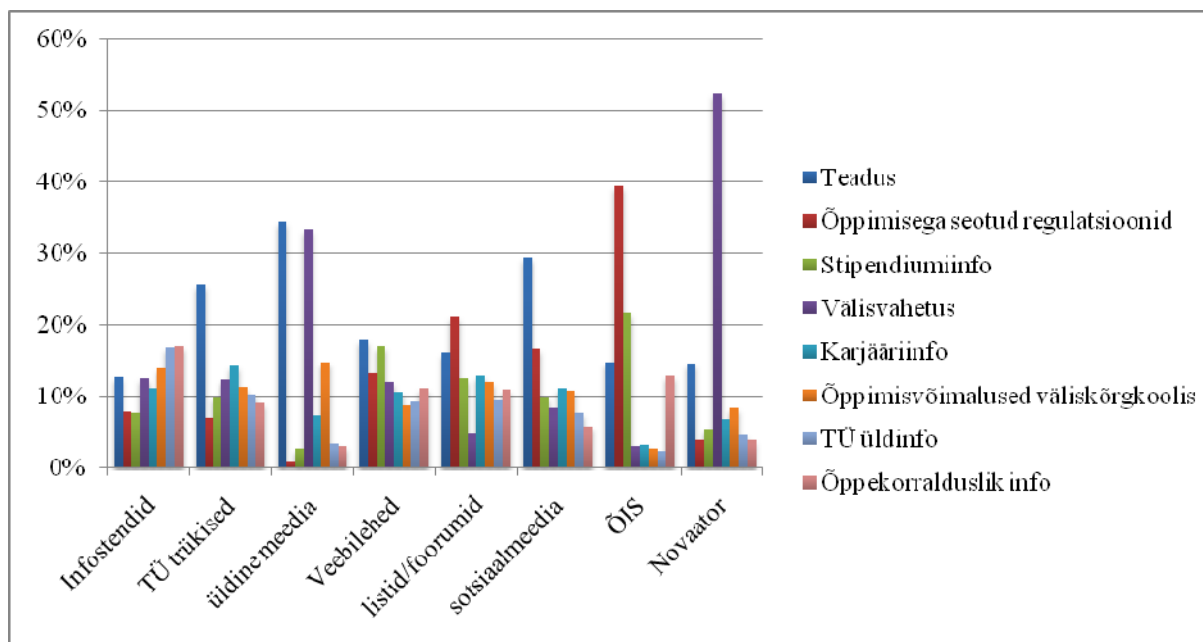
Üldiselt levib Tartu Ülikoolis üliõpilaste jaoks tähtis informatsioon läbi infokanalite üliõpilasteni hästi. Kõik tähtsad teemad on üliõpilaste jaoks olemas, ainult 8% vastanutest leidis, et on olemas informatsiooni, mida nad sooviksid ülikoolilt saada, kuid ei leia seda üles. Selle 8% moodustasid informatsioon vaba aja ja harrastuste ning õppimisvõimaluste väliskõrgkoolides kohta, mida vaadates joonist 11, suurem osa vastanutest pidas kõige ebaolulisemaks infoks.

3.4. Infokanalite ja allikate kasutamisharjumused

Eelpool keskendusin nende infokanalite ja allikate välja toomisele, mida üliõpilased kasutavad kõige sagedamini kooliga seotud informatsiooni saamiseks. Samuti tõin välja, millised on kõige tähtsamad teemad, mille kohta tudengid soovivad ülikoolilt informatsiooni saada. Järgnevalt vaatlen, millised kanalid küsitluse tulemusena on kujunenud välja kõige mitmekülgsemaks. Palusime vastanutel küsimustikus kindlate kanalite juures ära märkida, millist informatsiooni nad sellest kanalilt saavad. Selle tulemusena sain teada, millised kanalid on avatud ülikoolis õppivate tudengite jaoks kõige mitmekülgsema informatsiooniga ja millised kanalid edastavad kindlat sorti infot. Küsitluse tulemusena selgus, et kõige mitmekülgsemat ehk kõige rohkem informatsiooni erinevate teemade kohta jagab ülikooli veebileht. Üliõpilased olid ülikooli veebilehe toonud välja kui kanali, millest saab kõige enam informatsiooni õppekorralduse, teaduse, stipendiumite, välisvahetuse ja karjääri kohta ning lisaks ka Tartu Ülikooli üldinfot. Teiseks kõige mitmekülgsema informatsiooniga kanaliteks kujunesid meililistid. Üliõpilased leidsid, et kõige enam saadetakse üliõpilastele meililistide kaudu õppimisega seotud informatsiooni. Samas olid meililistid välja toodud kui kanalid, mis jagavad võrreldes teiste infokanalitega rohkem informatsiooni välisvahetuse kohta. Allüksuste veebilehed olid kõrgelt hinnatud kui mitmekülgssed infoallikad. See kanal informeerib üliõpilasi seoses mitmete teemadega, kuid ühestki konkreetsest teemast ei edastata allüksuste veebilehtede kaudu kõige rohkem informatsiooni. Õppeinfosüsteemi ei peetud üliõpilaste poolt eriti mitmekülgseks, mis näitab, et ÕISi kaudu ei saa üliõpilased informatsiooni kõikide teemade kohta. ÕIS jagab võrreldes teiste kanalitega aga kõige enam infot õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Teiste üliõpilastele tähtsate teemade puhul ei leidnud tudengid, et õppeinfosüsteem oleks eriti informatiivne. Ülejäänud väljatoodud infokanalid ei saaks minu arvates olla ja ei ole ka küsitluse tulemusena kõige mitmekülgsemad info edastamise kanalid, kuna meedia ja sotsiaalmeedia ning infostendid ei edasta üliõpilastele teavet õppekorral-

dusliku informatsiooni ja õppimisega seotud regulatsioonide kohta, kuid just need teemad olid üliõpilastel märgitud kõige tähtsamaks (vt. joonis 11).

Järgnevalt vaatlen, millisele informatsiooni edastamisele üliõpilaste arvates infokanalid kõige enam keskenduvad.

Joonis 12. Infokanalite ja tähtsate teemade jaotuvus (autori koostatud).

Antud tabelis panin omavahel kokku infostendid nii õppehoones kui ka raamatukogus. TÕ trükiste alla koondasin tudengitele suunatud ajalehed ja ajakirjad (Ajakiri Universitas Tartuensis, TÕÜE ajakiri Tartu Tudeng). Üldise meedia all vaatlen üle Eestilisi ajalehti, ajakirju, raadiot ja televisiooni. Veebilehed on ülikooli veebileht ning allüksuste veebilehed. Sotsiaalmeedia alla koondasin Facebooki, Twitteri, Orkuti jne.

Infostendid annavad informatsiooni kõikide välja toodud teemade kohta, kuid väga väikses koguses. Infostendide puhul on see ka loogiline, kuna infostendid pole nii suured, et kõike välja tuua. Kõige rohkem annavad infostendid infot õppekorralduse ja Tartu Ülikooli üldinfo kohta ning kõige vähem stipendiumite ja õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Tartu Ülikooli trükised on üliõpilaste arvates kõige informatiivsemad karjääriinfo koha pealt ning kõige vähem infot leiab sealt õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Meedias räägitakse peamiselt karjääriinfost ning välisvahetusest ning väga minimaalselt on välja toodud informatsiooni õppimisega seotud regulatsioonidest, stipendiumitest, Tartu ülikooli üldinfost

ning õppekorralduslikust infost. See on ka loogiline, kuna meedia peab kajastama kõikide huve, mitte spetsiifiliselt välja tooma ühele sihtgrupile suunatud infot. Arvan, et need inimesed, kes ei käi ülikoolis, ei soovi saada ka infot õppekorralduse kohta. Veebilehed edastavad kõiki teemasid võrreldes teiste kanalitega ühtlaselt palju. Veebilehed on ju ka kõige mitmekülgsema kanalina esimesena välja toodud. Siiski kõige enam saab veebilehtedelt infot teaduse ja stipendiumite kohta. Kõige vähem, kuid siiski piisaval palju, saavad tudengid veebilehtedelt infot välisvahetuse kohta. Meililistid edastavad üliõpilaste arvates piisavalt teavet õppimisega seotud regulatsioonide ja teaduse ning kõige vähem välisvahetuse kohta. Sotsiaalmeediast saab kõige rohkem informatsiooni teaduse ja õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Õppeinfosüsteemidest saab väga suurel määral informatsiooni õppimisega seotud regulatsioonide kohta ning vähem stipendiumite ja teaduse kohta. Väga vähesel määral saab sellest kanalit teavet välisvahetuse, karjääri, õppimisvõimaluste väliskõrgkoolidest ning Tartu Ülikooli üldinfo kohta. Novaatorit üliõpilased eriti ei kasuta kuid siiski on välja toodud, et just sealt saab üliõpilaste arvates kõige rohkem informatsiooni välisvahetuse kohta. See tõestab siiski väidet, et üliõpilased ei tea, millist informatsiooni novaator edastab, kuna selle kanali kaudu tulevad Tartu Ülikooli teadusuudised. Loogiliselt peaks selle kanali suureks edastatavaks infoks olema just teave teaduse kohta.

Vaadeldes infoallikaid ja teemasid, valisin analüüsimiseks üliõpilaste poolt välja toodud kaks tähtsamat teemat, mille kohta nad soovivad informatsiooni saada. Nendeks teemadeks oli õppekorralduslik info ning õppimisega seotud regulatsioonid.

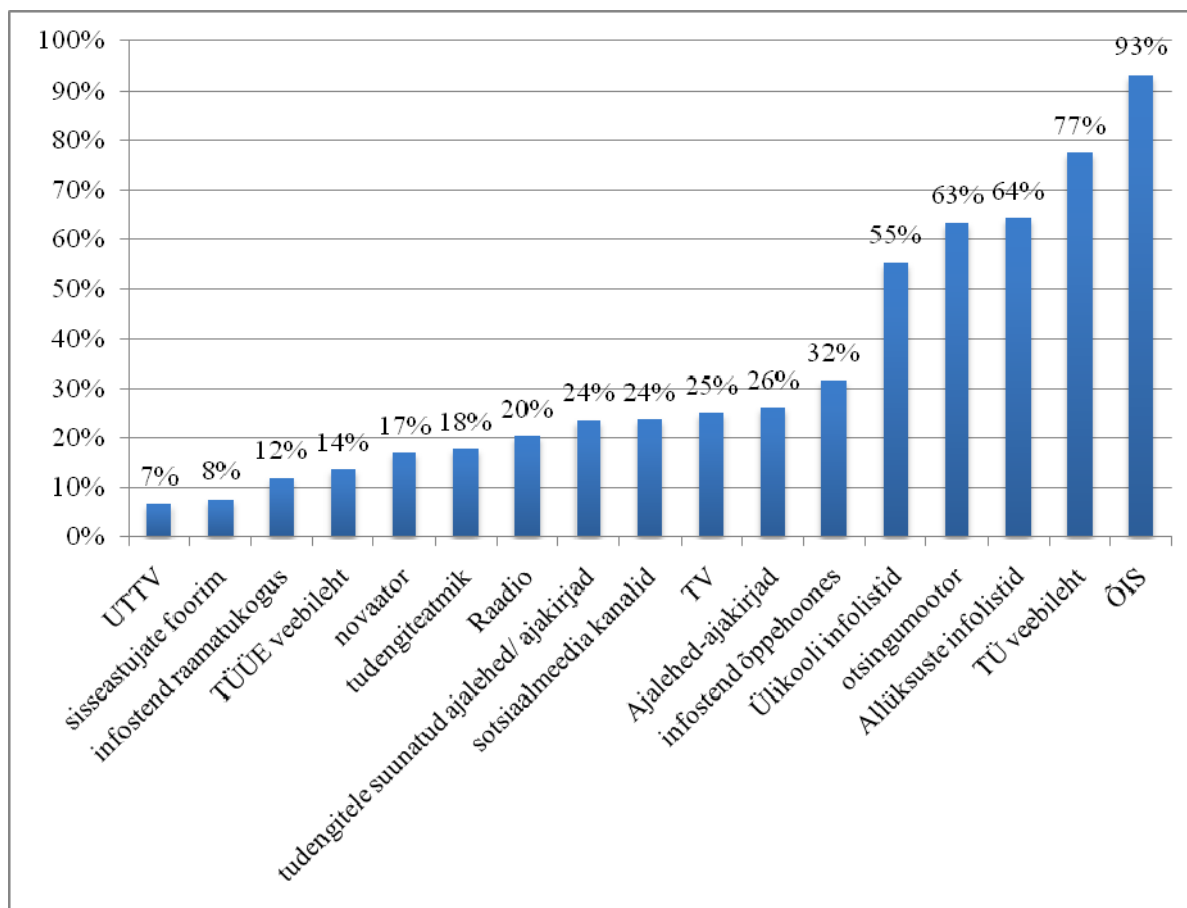
Küsitluse tulemusena selgus, et õppekorralduslikku informatsiooni saavad üliõpilased enda sõnul kõige rohkem õppekorralduse spetsialistidelt. Õppekorralduse spetsialistid on kõige rohkem ka vastava infoga kursis ning järelilikult teevad nad oma tööd hästi, et üliõpilased neid ka info saamise allikatena välja on toonud. Õppekorralduse spetsialistile ei jää eriti alla ka õppejõud. Nagu eelpool infoallikate kasutamise sagedusest välja tuli (vt. joonis 9), olid õppejõud ka kõige sagedasemad isikud, kellega üliõpilased kooli teemadel suhtlevad. Väiksemal määral, kuid siiski arvestataval suhtlevad üliõpilased info saamiseks kaastudengitega. Seejärel alles õppekava programmijuhiga ning väga vähesel määral üliõpilasnõustajatega ning tuutoritega.

Õppimisega seotud regulatsiooni teemadel arvasid üliõpilased kõige informatiivsemaks olevat samuti õppekorralduse spetsialiste ning teisena on jällegi välja toodud õppejõud. Need kaks

allikat saavadki olla üliõpilaste arvates kõige informatiivsemad, kuna ka joonisel, mis näitas, milliseid allikaid kasutavad tudengid kõige sagedamini (vt. joonis 9), olid õppejõud ja õppekorralduse spetsialistid kõige informatiivsemad. Küsitluse tulemusena suheldi aga vastupidiselt kõige rohkem õppejõududega ning seejärel õppekorralduse spetsialistidega. Ka õppimisega seotud küsimustes saavad üliõpilased väga palju informatsiooni kaastudengitelt. See on aga huvitav tähelepanek, kuna avatud ülikoolis olevad tudengid saavad kokku vaid kord kuus ning enamus üliõpilased elavad erinevates Eesti osades, seega arvatavasti suheldakse koolis olemise ajal või siis sotsiaalmeedia vahendusel. Avatud ülikoolis õppides olen pidanud tegema palju rühmatöid, mille tõttu tuleb kohustuslikus korras suhelda täiesti võõraste inimestega teisest Eesti otsast, kuid siiski vahetame niiviisi omavahel informatsiooni. Reaalselt koolis viibimise aeg on nii väike, et avatud ülikoolil väga ühtekuuluvuse tunnet ei teki. Peale kaastudengite, arvavad üliõpilased, et õppimisega seotud infot saab ka õppekava programmijuhilt, kuid väga vähesel määral. Taaskord on kõige viimasena välja toodud üliõpilasnõustajad ning tuutorid.

3.5. Infokanalite ja allikate informatiivsus

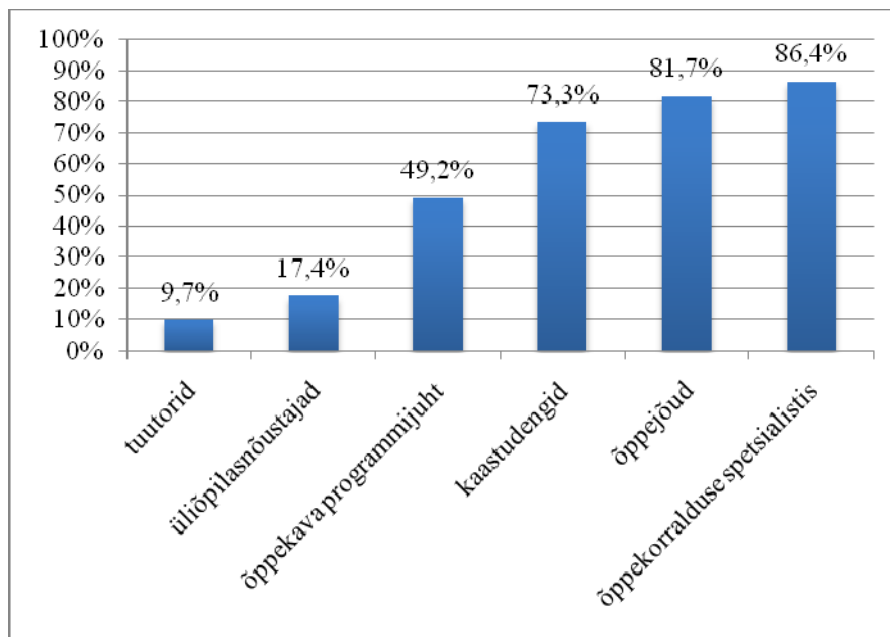
Järgnevalt vaatlen, milliseid kanaleid ja allikaid on üliõpilased hinnanud kõige informatiivsemateks.

Joonis 13. Informatiivsed infokanalid (autori koostatud)

Palusime üliõpilastel hinnata infokanalite informatiivsust ning küsitluse tulemusena selgus, et kõige informatiivsemaks peetakse õppeinfosüsteemi. Sellele järeltulele jõudis tervelt 93% vastanutest. 77% vastanutest märkis informatiivseks infokanaliks ka Tartu Ülikooli veebilehe. Õppeinfosüsteemi kasutavad avatud ülikooli tudengid kõige enam ülikooliga seotud informatsiooni saamiseks (vt. joonis 7) ning allüksuse veebilehte arvavad üliõpilased olevat kõige mitmekülgsema ja suurema infosisaldusega kanalit. Seetõttu on arvatavasti just need kaks kanalit välja toodud ka kõige informatiivsematena. Väga informatiivseteks arvavad üliõpilased olevat allüksuste ja ülikooli infolistide ning otsingumootoreid. Järgnevalt, kuid mitte väga suurel määral leiavad üliõpilased, et informatiivsed allikad on infostend õppehoones, meedia kanalid (ajalehed, ajakirjad, televisioon ja raadio) ja sotsiaalmeedia. Eelnevalt tuli välja, et infostende üliõpilased eriti ei kasuta informatsiooni saamiseks. Siiski peavad üliõpilased infostendi õppehoones informatiivsemaks kui infostendi raamatukogus. See joonis on täpselt vastupidine joonisele 9, kus olen välja toonud kanalid, mida üliõpilased ei kasuta. Tuleb välja, et neid kanaleid, mida üliõpilased ei kasuta, ei pea nad ka informatiivseks.

Joonis 14. Informatiivsed infoallikad (autori koostatud).

Informatiivseteks allikateks arvavad üliõpilased kõige enam olevat õppekorralduse spetsialiste ning õppejõude. Neid allikaid kasutavad tudengid ka kõige enam Tartu Ülikoolilt informatsiooni saamiseks (vt. joonis 9). Väga palju informatsiooni saavad üliõpilased kaastudengitelt. Õppekava spetsialistid võrreldes teiste allikatega, ei ole üliõpilaste arvates eriti informatiivsed ning peaaegu üldse mitte ei peeta informatiivseteks üliõpilasnõustajaid ning tuutoreid. Neid kahte allikat üliõpilased teabe saamiseks eriti ei kasuta ka (vt. joonis 10).

Üldiselt peavad üliõpilased Tartu Ülikooli infokanaleid ning infoallikaid väga informatiivseks. 81% tudengitest väidab, et leiab üldiselt ja 13% vastanutest leiab alati vajamineva teabe üles. Ainult 5% tudengitest väitis, et ei leia üldiselt vajalikku infot üles ja 1% vastanutest väidab, et ei leia üldse vajaminevat informatsiooni üles. See on siiski väga hea tulemus. Küsitluses osalenud tudengid eelistasid kõikide väljatoodud teemade kohta, sõltumatult soost, saada informatsiooni elektroonselt. Siiski oli väike hulk inimesi (23% vastanutest), kes soovis informatsiooni saada suulisel teel. Suulisel teel sooviti kõige enam informatsiooni karjääri-nõustamise, edasiõppimisvõimaluste, vaba aja ja harrastuste ja stipendiumite kohta. Ükski vastajatest ei toonud välja teemat, mille kohta ta kindlasti sooviks informatsiooni suulisel teel. Ülekaalus oli ikka elektroonsel teel info saamise soov.

3.6. Järeldused ja diskussioon

Tartu Ülikooli avatud ülikoolis läbi viidud küsitluse eesmärgiks oli saada ülevaadet avatud ülikooli tudengite infovajadustest ning infokanalite kasutamisharjumustest. Selle uuringu tulemusena selgus, et ülikoolil on küll väga palju infokanaleidja allikaid, mida üliõpilased kasutavad ülikooliga seotud informatsiooni saamisega väga sagedalt, kuid on ka infokanaleid, millel pole avatud ülikooli tudengite jaoks erilist tähtsust.

Vaadeldes infovajadusi, sain uuringu tulemusena teada, et kõige enam soovivad üliõpilased saada teavet õppekorraldusliku informatsiooni ja õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Need kaks teemat puudutavad võrreldes teiste temadega kõige enam otseselt koolitööga seotud küsimusi. Üliõpilaste jaoks on tähtis saada ka informatsiooni edasiõppimisvõimaluste, Tartu Ülikooli üldinfo ning ülikooli uudiste kohta.

Uuringust selgus, et üliõpilased kasutavad oma infovajaduste rahuldamiseks kõige enam infokanalitena õppeinfosüsteemi. Õppeinfosüsteem oli üliõpilaste pool hinnatud kui kanal, mis edastab kõige enam infot õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Lisaks edastab õppeinfosüsteem üliõpilaste arvates suurel määral ka infot seoses stipendiumitega, karjääriga ning õppekorralduslikku informatsiooni. Uuringu käigus selgus, et tudengid kasutavad ülikooli kohta informatsiooni otsides väga suurel määral erinevaid otsingumootoreid, näiteks Google ja Neti. Tähtsal kohal infoallikana toodi välja meedia kanaleid, näiteks televisioon, raadio ja ajalehed ning ajakirjad ning ka sotsiaalmeedia kanaleid. Sellest loetelust järeldades kasutavad üliõpilased oma infovajaduste rahuldamiseks peamiselt ainult õppeinfosüsteemi ning infokanaleid, mis pole otseselt Tartu Ülikooli infokanalid.

Uuringu tulemusena saan välja tuua ka kanalid, mida üliõpilased peaaegu üldse ei tea või ei kasuta. Arvatavasti sellepärast, et nad neid infokanaleid ei teata, võibki olla suurel määral põhjuseks, miks neid ei kasutata. Selliste kanalitena töid üliõpilased peamiselt välja UTTV (Tartu Ülikooli Televisioon), TÜÜE veebilehe, novaatori, sisseastujate foorumi ja tudengi-teatmiku.

Uuringu tulemusena selgus, et Tartu Ülikooli infoallikatest kasutatakse kõige enam õppejõude ja õppekorralduse spetsialiste. Need kaks allikat annavad üliõpilaste arvates kõige enam informatsiooni õppekorraldusliku info, loengute ja tunniplaani ning õppimisega seotud regu-

latsioonide kohta. Peaaegu üldse ei teata või ei kasutata infoallikatena tuutoreid ega üliõpilasnõustajaid. Üliõpilased on märkinud, et need kaks allikat jagavad võrreldes teiste allikatega kõige enam informatsiooni edasiõppimisvõimaluste kohta ning ka karjääriinfot. Edasiõppimisvõimalusi pidas 77% vastanutest väga oluliseks teemaks, mille kohta informatsiooni soovitakse saada. Tekib küsimus, kui üliõpilased teavad, et just nendelt allikatelt saab sellist informatsiooni, miks neid siis ei kasutata?

Palusin üliõpilastel uuringu käigus ära märkida ka nende arvates kõige informatiivsed infokanalid ja allikad. Selgus, et üliõpilased peavad kõige informatiivsemaks infokanaliks taaskord õppeinfosüsteemi. Informatiivsuse tabelis polnud aga teisel kohal mitte meedia ja sotsiaalmeedia kanalid, vaid hoopis Tartu Ülikooli veebileht ning seejärel allüksuste infolistid. Vaadeldes aga kasutamissageduste tabelit selgub, et neid infokanaleid kasutatakse Tartu Ülikooli informatsiooni saamiseks väga vähesel määral. Tekib taaskord küsimus, et kui üliõpilased peavad kanaleid informatiivseks, miks nad neid siis informatsiooni leidmiseks ei kasuta?

Kõige informatiivsemateks allikateks peavad avatud ülikooli tudengid õppekorralduse spetsialiste ja õppejõudusid. Neid allikaid üliõpilased ka kõige rohkem informatsiooni saamiseks kasutavad. Väga informatiivsetena leiavad üliõpilased olevat ka kaastudengeid.

Üldiselt olid üliõpilased väitnud, et leiavad Tartu Ülikooliga seotud informatsiooni infokanalite ja allikate kaudu üles. Sellele järeldusele jõudis 94% vastanutest, ainult 6% väitis, et ei leia informatsiooni. Seetõttu julgen väita, et Tartu Ülikooli infokanalid siiski on üliõpilaste jaoks informatiivsed ning nad oskavad infokanaleid ja allikaid tähtsa informatsiooni leidmiseks ka kasutada.

Uuringu tulemuse põhjal, toon välja soovitusel, mida kasutades saaks parandada avatud ülikoolis olevate tudengite infovajaduste rahuldamist:

- Üliõpilastele tuleks teadvustada infokanalite ja allikate olemasolu. Arvan, et paljusid ainfokanaleid ja allikaid ei kasutata just seetõttu, et ei teata nende olemasolu või kuidas kanaliteni jõuda.
- Üliõpilastele tuleks tutvustada, millist informatsiooni infokanalid ja allikad täpselt edastavad. Arvan, et üliõpilased ei tea, millise informatsiooni haldamisega mingid

kanalid või allikad tegelevad. Kõige segasemaks antud uuringu põhjal jääb üliõpilastele novaatori, tuutorite ja üliõpilasnõustajate funktsionaalsus.

Üliõpilastele meeldib kõige enam saada informatsiooni elektroonilisel teel, eriti tähtsamate teemade puhul nagu: õppekorralduslik info ja õppimisega seotud regulatsioonid. Suulisel teel sooviti informatsiooni väga vähesel määral ning valdkondade kohta, mis otseselt ei puuduta õppetööd, näiteks vaba aeg ja harrastused ning karjääriinfo.

Kokkuvõte

Informatsiooni hankimine ja kasutamine on inimestele oluline kõigis eluvaldkondades. Selleks, et inimesed saaksid võimalikult kvaliteetset informatsiooni võimalikult lihtsalt viisil, on tehtud palju info hankimise ja otsingu uuringuid, mille ajalugu ulatub möödunud sajandi algusesse. Selle aja jooksul on teadlased aretanud välja infokäitumise teoreetilisi lähenemisi. Ühtset mõistet informatsioonile, infovajadustele ja infokäitumisele pole siiski suudetud leida. Algselt olid uuringu eesmärkideks infokanalid ja infosüsteemid, kuid hilisemates uuringutes on hakatud rohkem uurima inimesi, kui informatsiooni loojaid, hankijaid ja kasutajaid.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on anda ülevaade Tartu Ülikooli avatud ülikoolis õppivate tudengite infovajadustest ning infokanalite ja allikate kasutusharjumustest. Uuringu läbiviimiseks vajaliku ankeetküsitluse koostamisel olid abiks Pille Pruulmann-Vengerfeldt ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudist, kes oli ühtlasi ka töö juhendajaks. Mehis Tuisk, infotehnoloogia osakonnast ning küsimustik koostööstati Tartu Ülikooli kommunikatsiooni ja õppeosakonnaga. Paralleelselt käesoleva bakalaureusetööga valmis ka teine bakalaureusetöö, mis uurib päevases õppes olevate üliõpilaste infovajadusi ja harjumusi infokanalite ja allikate kasutamisel. Autoriks on Elen-Greeta Jaadla.

Ankeetküsitluse tulemusena sain ülevaate, milliste teemade kohta soovivad tudengid ülikoolilt informatsiooni saada. Kõige suuremas mahus sooviti infot õppetööd puudutavate teemade kohta ehk õppekorralduslikku infot ja infot õppimisega seotud regulatsioonide kohta. Infot sooviti ka edasiõppimisvõimaluste kohta ja loomulikult ka Tartu Ülikooli üldinfot ning uusi.

Uuringu tulemusena selgus, et kõige informatiivsemateks infokanaliteks peavad üliõpilased õppeinfosüsteemi, Tartu Ülikooli veebilehte ja allüksuste infoliste. Kõige enam kasutatakse vajaliku informatsiooni saamiseks aga õppeinfosüsteemi ja erinevaid otsingumootoreid (*google*, *neti* jne.), erinevaid meediakanaleid (televisioon, ajalehed, ajakirjad ja raadio) ning sotsiaalmeedia kanaleid (*Facebook*, *Orkut*, *Twitter* jne.)

Kõige informatiivsemateks infoallikateks peavad üliõpilased õppekorralduse spetsialiste, õppejõudusid ning kaastudengeid. Need allikad on vastavuses ka kasutamissagedusega. Kõige

enam informatsiooni saamiseks olid üliõpilased allikatena välja toonud õppejõud ja õppekorralduse spetsialistid.

Üliõpilased hindasid info kättesaadavust väga heaks, kuna tervelt 94% vastanutest väitis, et leiab kõik ülikooliga seonduva informatsiooni üles ning enamus soovis informatsiooni saada elektroonsel kujul.

Uuringu tulemuste põhjal võib teha järelduse, et üliõpilased kasutavad informatsiooni saamiseks nii Tartu Ülikooli infokanaleid ning infoallikaid kui ka kanaleid, mis vahendavad Tartu Ülikooli informatsiooni, näiteks sotsiaalmeedia kanalid. Ankeetküsitluse tulemusena selgus, et töö metoodika sobis püstitatud eesmärgiga – uuringu tulemusena sain ülevaate Tartu ülikooli avatud ülikooli tudengite infovajadustest ja infokanalite ning allikate kasutamisharjumustest. Ankeetküsitlust ei saa siiski väga põhjalikuks küsitluseks kasutada, kuna vastusevariandid enamjaolt ette antud ja seetõttu peab vastaja nendest lähtuma. Vastata tuleb täpselt seda, mida on ankeedis küsitud ja seetõttu ei saa inimesed teemast kõrvale minna, nagu seda võiks juhtuda näiteks intervjuude puhul. See võib olla jällegi põhjuseks, miks inimesed võivad vastamisel jääda väga pealiskaudseks ja ei avalda eriti oma arvamust, välja arvatud avatud küsimuste puhul, mille korral antud ankeetküsitluses ei näidanud tudengid vastamisel eriti suurt aktiivsust üles. Autor saab üldiselt ankeetküsitluse kaudu teada täpselt seda, mida ta küsib.

Kasutatud kirjandus

1. **Dervin, B.** (1992). *From the mind's eye of the user: the sense-making qualitative-quantitativemethodology*,
<http://www.scils.rutgers.edu/~tefko/Courses/612/Articles/DervinMindseye.pdf> (kasutatud november 2010).
2. **Doyle, C. S.** (1994). *Information literacy in an information society: a concept for the information age*.
3. **Eskola, E-L.** (1998). *University student's information seeking behaviour in a changing learning enviroment. – How are student's information needs, seeking and use affected by new teaching methods?* <http://informationr.net/ir/4-2/isic/eeskola.html#ref> (kasutatud jaanuar 2011).
4. **Hirsjärvi, S.** (2005). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Kirjastus Medicina.
5. **Jaadla, E-G.** (2011). *Tartu Ülikooli tudengite ülikooliga seotud infovajadused ja kasutatavad infokanalid*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.
6. **Kidron, A.** (2007). *Uuri ja käsiraamat: mis ja milleks? Kuidas? Mis meetodil?: teadus- ja rakendusuuringuist psühholoogias*. Tallinn: Kirjastus Mondo.
7. **Mikli, T.** (1998). *Sissejuhatus infosüsteemidesse*. Tallinna Tehnikaülikool.
8. **Parmakson, P.** (2010). *Infosüsteemid: Infovajadused*,
<http://infosysteemid.blogspot.com/2007/09/infovajadused.html> (kasutatud jaanuar 2011).
9. **Past, A.** (2005). *Juhtimine ja suhtekorraldus. Meelespealilledega tass*. Tallinn: Kirjastus Pegasus.
10. **Praust, V.** (1997). *Infoühiskonna aabits*. Tallinn
11. **Rowley, J.** (1996). *The basics of information systems*. 2nd ed. London: Library Association Publishing.
12. **Taylor, R. S.** (1962). *The process of asking questions. American Documentation*,
<http://zaphod.mindlab.umd.edu/docSeminar/pdfs/16863553.pdf> (kasutatud november 2010).
13. **Tikk, E. & A. Nõmper** (2007). *Informatsioon ja õigus*. Tallinn: Juura.
14. **Virkus, S.** (2009). *Infotöötamise ja otsinguprotsessi uurimisest*,
http://www.tlu.ee/~sirvir/Infootsingu%20teooria/Info%20hankimise%20ja%20otsinguprotsessi%20uurimisest/infovajaduse_miste.html (kasutatud jaanuar 2011).

15. **Virkus, S.** (2003). *Infokirjaoskus ja infokäitumine infouuringute kontekstis*, <http://www.tlu.ee/i-foorum/ifoorum7/Artiklid/sirje.htm> (kasutatud jaanuar 2011).
16. **Wilson, T.D.** (1981). On user studies and information needs. *Journal of Documentation*, <http://informationr.net/tdw/publ/papers/1981infoneeds.html> (kasutatud november 2010).
17. **Wilson, T.D.** (2000). *Special Issue on Information Science Research: Human Information Behavior*, <http://inform.nu/Articles/Vol3/v3n2p49-56.pdf> (kasutatud jaanuar 2011).
18. **Wilson, T.D.** (1994). *Information needs and uses: fifty years of progress*, <http://informationr.net/tdw/publ/papers/1994FiftyYears.html> (kasutatud jaanuar 2011).

Lisad

Lisa 1. Küsitlusleht

Tartu Ülikooli üliõpilaste kommunikatsiooniuuring

Hea üliõpilane!

Iga päev jõuab Sinuni hulganisti informatsiooni, mis seondub Su õpingute, karjääri või ülikoolieluga. Et parandada Sinule vajaliku informatsiooni kättesaadavust ja kvaliteeti, palume sul osaleda Tartu Ülikooli üliõpilaste kommunikatsiooniuuringus.

Uuringu eesmärk on kaardistada, millist infot üliõpilased kõige enam vajavad ning millise valdkonna teavet saadetakse neile üleliia. Samuti peaksid küsitluse tulemused esile tooma, milliseid infokanaleid üliõpilased kasutavad ning kui informatiivseks peab üliõpilaskond teavet, mis neis evib.

Küsimustik on koostatud koostöös Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi, TÜ õppeosakonna, kommunikatsiooniosakonna ja IT-osakonnaga. Uuringu tulemusest lähtuvalt vaadatakse üle üliõpilaste teavitamise viisid. Samuti valmib küsitlustulemuste põhjal kaks bakalaureusetööd, mis käsitlevad põhjalikumalt Tartu Ülikooli üliõpilaskommunikatsiooni eripärasid koos tugevuste ja nõrkustega. Kogunev andmestik on abiks ka üle-eestilise kõrgkoolide nõustamis- ja karjääriveebi loomisel.

Küsimustele vastamine võtab aega 15–20 minutit. Vastamine on anonüümne ning andmeid kasutatakse ainult uuringu eesmärkidest lähtuvalt. Vastama kutsume kõiki Tartu Ülikooli üliõpilasi.

Uuringut viivad läbi TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi üliõpilased. Küsitlus suletakse 10. mail kell 12.00.

Küsimuste korral palume pöörduda:
Elen-Greete Jaadla, elengreete@gmail.com
Kadrian Kotkas, kadrian.kotkas@mk.ee

NB! Tärniga tähistatud küsimustele vastamine on kohustuslik.

Ankeedis on 18 küsimust

Küsimustik

1 [1]

Kui sageli kasutad Tartu Ülikooliga seotud info saamiseks järgnevaid kanaleid?*

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	Vähemalt kord päevas	Vähemalt kord nädalas	Vähemalt kord kuus	Harvem kui kord kuus	Üldse mitte	Ei tea kanalit
Infostend õppehoones	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Infostend raamatukogus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengiteatmik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengitele suunatud ajalehed/ajakirjad (näiteks ajakiri Universitas Tartuensis, Üliõpilasleht jmt)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üle-eestilised ajalehed/ajakirjad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Raadio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Televisioon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ÕIS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli veebileht	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allüksuse veebileht (teaduskond, instituut jne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli infolistid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Instituudi infolistid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Vähemalt kord päevas	Vähemalt kord nädalas	Vähemalt kord kuus	Harvem kui kord kuus	Üldse mitte	Ei tea kanalit
TÜÜE veebileht	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sisseastujate foorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sotsiaalmeedia kanalid (Facebook, Orkut, Twitter jmt.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Novaator (Tartu Ülikooli teadusuudised)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
UTTV (Tartu Ülikooli Televisioon)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Otsingumootorid (Google, Neti jmt.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu (võimalusel täpsusta allpool)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele.

2 [1_VABA]Muu kanal (täpsusta)

Vastake sellele ainult siis, kui järgmised tingimused on täidetud:

° Vastus ei olnud 'Ei tea kanalit' küsimusele '1 [1]' (Kui sageli kasutate Tartu Ülikooliga seotud info saamiseks järgnevaid kanaleid? (Muu (võimalusel täpsusta allpool)))

Kirjutage vastus siia:

3 [2]

Kui sageli kasutate Tartu Ülikooliga seotud info saamiseks järgnevaid allikaid?*

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	Vähemalt kord päevas	Vähemalt kord nädalas	Vähemalt kord kuus	Harvem kui kord kuus	Üldse mitte	Ei tea allikat
Õppejõud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üliõpilasnõustajad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tuutorid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppekorralduse spetsialist/ koordinaator	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppekava programmijuht	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu (võimalusel täpsusta allpool)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele

4 [2_VABA]Muu allikas (täpsusta)

Vastake sellele ainult siis, kui järgmised tingimused on täidetud:

° Vastus ei olnud 'Ei tea allikat' küsimusele '3 [2]' (Kui sageli kasutate Tartu Ülikooliga seotud info saamiseks järgnevaid allikaid? (Muu (võimalusel täpsusta allpool)))

Kirjutage vastus siia:

5 [3]

Kui tähtis on sinu jaoks leida informatsiooni järgnevate teemade kohta? *

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	Väga tähtis	Tähtis	Mitte eriti tähtis	Tähtsusetu	Ei oska öelda	Tähtis, aga ei leia sedalaadi informatsiooni
Tartu Ülikooli üldinfo (struktuur, kontaktid, lahtiolekuajad jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppekorralduslik info (eksamikorraldus, loengute plaanid jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppimisega seotud regulatsioonid (õppekorralduseeskiri jmt)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teadus (Tartu Ülikoolis tehtav teadus, teadusarendus)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Edasiõppimisvõimalused	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Karjääriinfo/nõustamiskeskuse koolitused	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppimisvõimalused väliskõrgkoolides	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tartu Ülikooliga seotud uudised	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stipendiumitega seotud info	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vaba aeg ja harrastused	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu (võimalusel täpsusta allpool)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele.

6 [3_VABA]Muu teema (täpsusta)

Vastake sellele ainult siis, kui järgmised tingimused on täidetud:

° Vastus ei olnud 'Tähtsusetu' küsimusele '5 [3]' (Kui tähtis on sinu jaoks leida informatsiooni järgnevate teemade kohta? (Muu (võimalusel täpsusta allpool)))

Kirjutage vastus siia:

7 [4]

Millistest kanalitest leiad järgnevate teemade kohta informatsiooni? *

Märkige kõik, mis sobivad:

	Tartu Ülikooli üldinfo	Õppe- korral- duslik info (eksami- korraldus, loengute plaanid jne)	Õppi- misega seotud regulat- sioonid (õppek- korraldus- eeskiri jmt)	Teadus	Õppimis- võima- lused väliskõrg- koolides	Kar- jääri- info	Välis- vahe- tus	Stipen- diumi- tega seotud info
Infostend õppehoones	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Infostend raamatu- kogus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengi teatmik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengitele suunatud ajalehed/ ajakirjad (Ajakiri Universitas Tartuensis, TÜÜE ajakiri Tartu Tudeng)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Tartu Ülikooli üldinfo	Õppe- korral- duslik info (eksami- korraldus, loengute plaanid jne)	Õppi- misega seotud regulat- sioonid (õppek- korraldus- eeskiri jmt)	Teadus	Õppimis- võima- lused väliskõrg- koolides	Kar- jääri- info	Välis- vahe- tus	Stipen- diumi- tega seotud info
Üle- eestilised ajalehed/ ajakirjad	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Raadio	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Televisioon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ÕIS	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli veebileht	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allüksuse veebileht (teadus- kond, instituut jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Meililistid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sisseastu- misfoorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli sotsiaal- meedia kanalid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Üliõpilaste
suhtlus-
kommuu-
nid

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Novaator
(Tartu
Ülikooli
teadus-
uudised)

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Kui nimistus on kanaleid, mida Sa ei tea, jäta selle kohta käivad väljad tühjaks.

8 [5]

Millistelt allikatel saad informatsiooni järgnevate teemade kohta? *

Märkige kõik, mis sobivad:

	Vaba aeg ja harras- tused	Õppekor- ralduslik info (eksami- korraldus, loengute plaanid jne)	Õppimi- sega seotud regulat- sioon (õppe- plaanid jne)	Loengute ja tunni- plaani-dega seotud info	Karjääri- info/nõus- tamis- keskuse koolitused	Edasiõppi- misvõima- lused	Teadus
Kaas- tudengid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppejõud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üliõpilas- nõustajad	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tuutorid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Õppekor- ralduse septsialis- tid/koor- dinaatorid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Õppekava programmi- juht	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Vali Sinule sobivaimad variandid.

9 [6]

Kui hästi leiad endale vajaliku info? *

Palun valige ainult üks järgnevatest:

- ☐ Leian alati kõik vajamineva üles
- ☐ Üldiselt leian vajamineva üles
- ☐ Üldiselt ei leia vajaminevat üles
- ☐ Enamasti ei leia vajaminevat üles

10 [7]

Otsides erinevatest infokanalitest informatsiooni, siis kui informatiivseks pead antud kanalit?
*

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	5 (Alati infor- matiivne)	4	3	2	1 (Ei ole infor- matiivne)	Ei kasuta kanalit
Infostend õppehoones	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	5 (Alati infor- matiivne)	4	3	2	1 (Ei ole infor- matiivne)	Ei kasuta kanalit
Infostend raamatukogus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengiteatmik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tudengitele suunatud ajalehed/ajakirjad (näiteks ajakiri Universitas Tartuensis)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üle-eestilised ajalehed/ajakirjad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Raadio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Televisioon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ÕIS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli veebileht (s.h teaduskond, instituut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ülikooli infolistid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allüksuste infolistid (teaduskonnad, instituudid, kolledžid jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TÜÜE veebileht	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sisseastujate foorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sotsiaalmeedia kanalid (Facebook, Orkut, Twitter)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Novaator (Tartu Ülikooli teadusuudised)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
UTTV (Tartu Ülikooli televisioon)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Otsingumootorid (Google, Neti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele.

11 [8]

Otsides informatsiooni erinevatelt allikatelt, siis kuidas hindad antud allikate informatiivsust?
*

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	5 (Alati informa- tiivne)	4	3	2	1 (Ei ole informa- tiivne)	Ei kasuta allikana
Kaastudengid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppejõud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üliõpilasnõustajad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tuutorid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppekorralduse spetsialistid /koordinaatorid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Õppekava programmijuht	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele.

12 [9]

Mis formaadis eelistada saada informatsiooni erinevate teemade kohta? *

Palun valige kõige sobivaim vastus:

	Pigem elektrooniliselt	Pigem paberkandjal	Pigem suuliselt
Tartu Ülikooli üldinfo (struktuur, kontaktid, lahtiolekuajad jne.)	☐	☐	☐
Õppekorralduslik info (eksamikorraldus, loengute plaanid jne)	☐	☐	☐

Õppimisega seotud regulatsioonid (õppekorralduseeskiri jmt)	☐	☐	☐
Edasiõppimisvõimalused	☐	☐	☐
Karjääriinfo/nõustamiskeskuse koolitused	☐	☐	☐
Õppimisvõimalused väliskõrgkoolides	☐	☐	☐
Tartu Ülikooliga seotud uudised	☐	☐	☐
Stipendiumitega seotud info	☐	☐	☐
Vaba aeg ja harrastused	☐	☐	☐

Vali Sinule sobivaim variant iga rea kohta, palun vastake kõigile küsimustele.

13 [10]

Millised on peamised probleemid, mis on informatsiooni otsimisel või kasutamisel ette tulnud?

Kirjutage vastus siia:

Üldandmed

14 [15] Õppevorm *

Palun valige ainult üks järgnevatest:

☐ Päevane õpe

☐ Avatud ülikooli õpe

15 [14] Õppeaste *

Palun valige ainult üks järgnevatest:

☐ Bakalaureuseõpe

☐ Magistriõpe

- ☐Doktoriõpe
- ☐Rakenduskõrghariduse õpe
- ☐Integreeritud õpe

16 [13] Teaduskond või kolledž *

Palun valige ainult üks järgnevatest:

- ☐Usuteaduskond
- ☐Õigusteaduskond
- ☐Arstiteaduskond
- ☐Filosoofiateaduskond
- ☐Kehakultuuriteaduskond
- ☐Loodus-ja tehnoloogiateaduskond
- ☐Majandusteaduskond
- ☐Matemaatika-informaatikateaduskond
- ☐Sotsiaal- ja haridusteaduskond
- ☐Viljandi kultuuriakadeemia
- ☐Türi kolledž
- ☐Pärnu kolledž
- ☐Narva kolledž
- ☐Euroopa kolledž

17 [12] Vanus *

Kirjutage vastus siia:

18 [11] Sugu *

Palun valige ainult üks järgnevatest:

- ☐Naine

Täname, et leidsite aega ja vaeva küsimustiku täitmiseks!

Uuringu tulemusena valmib TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis analüüs, mis kaardistab Tartu Ülikooli tudengite infokasutust ning -vajadusi.

Küsitluse tulemused ning analüüs jäävad Tartu Ülikooli kasutusse, et lähtuvalt Teie soovidest ja vajadustest optimeerida üliõpilasteni jõudvat infovoogu.

Lugupidamisega

Elen-Greete Jaadla, elengreete@gmail.com

Kadrian Kotkas, kadrian.kotkas@mk.ee

10.05.2011 – 12:00

Saada ankeet.

Täname teid, et vastasite ankeedile.

Summary

To obtain and use information is very important for all people in all areas of life. To receive the best possible information in the easiest possible way, many studies about gathering and searching information have been carried out. The history of those studies goes back in the end of last century. During this time researchers have developed the theoretical approach to information behavior. Common definition to information, need for information and information behaviour is still not found. At first the aim of researches were information channels and systems. Later studies focus more on people, as the creators, obtainers and users of information.

The aim of this study is to give an overview of the need for information, information channels and the pattern of using information among students in Open University of Tartu. To carry out the study, a questionnaire was prepared with the help of Pille Pruulmann-Vengerfeldt from the Institute of Journalism and Communication, who was also the supervisor of my research paper, Mehis Tuisk, from the department of information technology and the questionnaire was coordinated with the Tartu University's Department of Communication and Study. In parallel to this study a second study was completed. That study was completed by Elen-Greeta Jaadla and it focused on the need for information and the patterns of using information channels and sources among full time students in University of Tartu.

From the survey, I got an overview of the topics that students think are the most important and informative for them. The largest volume of information included the topics related to teaching, learning and information about regulations of the learning process. Also was important the access of further studies, getting general information about University of Tartu and news.

Research results improved that the most informative and effective ways to share and get information is intranet, webpage of Tartu University and lists of information of the subunits. Most students use intranet for getting useful information, they also use different search engines like Google, Neti etc. Media is being used as well - different radio stations, newspapers, journals and TV. Like students all over the world, the students of Tartu University also get and share information in social media like Facebook, Orkut, Twitter etc.

The most informative people from the students point of view are the learning management specialists, lecturers and other students. These sources are consistent with using frequency. For a large number of students the most effective ones from these sources were the lecturers and learning management specialists.

Students evaluated the availability of information to be very good, as many as 94% of respondents claimed that they find all needed information. Most of the students want their information electronically.

Based on the survey, a conclusion can be made that students use both University Tartu informational sources and channels as well as sources mediating University Tartu's information for example social media communications. The questionnaire survey results showed that selected methodology used was suitable for the attaining the objective – as a result I got the overview of Open University students requirements for information and use of informational channels and sources. The questionnaire survey can not however be used for thorough questioning because of the pre set answers that the answerer has to choose between. One has to answer exactly what the questionnaire asks for and there is no possibility to diverging the topic as would be possible with the interview. This itself can be the cause of subjects being cursory while filling the questionnaire except for questions that had optional fill-in field but where the students showed low filling activity. The author in general receives the exact required answers through questionnaire form.